

ZBO-BEGROTING 2008

DE NEDERLANDSCHE BANK NV

**Goedgekeurd door de
Raad van Commissarissen**

**AMSTERDAM
23 november 2007**

INHOUDSOPGAVE

HIGHLIGHTS 2008	3
TER INLEIDING	5
1 TOEZICHT ALGEMEEN: EUR 98,27 miljoen	7
1.1 Doelstellingen en inspanningen.....	7
1.2 Beheersing van risico's	20
1.3 Begrote kosten en financiering.....	21
2 TOEZICHT PER DOELGROEP.....	27
2.1 Banken: EUR 39,61 miljoen	27
2.2 Pensioenfondsen: EUR 22,23 miljoen.....	28
2.3 Verzekeraars: EUR 26,60 miljoen.....	31
2.4 Geldtransactiekantoren: EUR 2,29 miljoen	33
2.5 Beleggingsinstellingen en -ondernemingen: EUR 0,90 resp. EUR 2,97 miljoen	34
2.6 Trustkantoren: EUR 3,05 miljoen	35
2.7 Wid/Wet Mot/Sanctiewet: EUR 0,62 miljoen	36
3 EXPORTKREDIET EN –INVESTERINGSVERZEKERING: EUR 1,3 MILJOEN	38
3.1 Doelstellingen en inspanningen.....	38
3.2 Begrote kosten.....	39
BIJLAGE 1 PROFIEL VAN HET TOEZICHT DOOR DNB	41
1 Markttoetreding	42
2 Regulier toezicht.....	42
2.1 Toezicht op banken.....	43
2.2 Toezicht op pensioenfondsen	44
2.3 Toezicht op verzekeringsmaatschappijen	44
2.4 Toezicht op beleggingsondernemingen en -instellingen	45
2.5 Toezicht op geldtransactie- en trustkantoren	45
2.6 Integriteittoezicht.....	45
2.7 Interventies en formele maatregelen bij onder toezicht staande instellingen	46
3 Handhaving	46
4 Beleidsontwikkeling	46
BIJLAGE 2 ONDERSTEUNING TOEZICHT: EUR 41,7 MILJOEN	49
1 Besturing: EUR 9,5 miljoen.....	50
2 ICT: EUR 8,3 miljoen.....	50
3 P&o: EUR 5,6 miljoen.....	50
4 Communicatie: EUR 2,1 miljoen	51
5 Informatievoorziening: EUR 9,3 miljoen	51
6 Facilitaire diensten: EUR 6,7 miljoen	51
7 Beveiliging en transport: EUR 0,2 miljoen.....	51
BIJLAGE 3 HEFFINGSSYSTEMATIEK TOEZICHT.....	52
1 Heffingssystematiek	52
2 Leges voor individuele handelingen.....	53
3 Boetes en dwangsommen.....	53
4 Wijze van heffen en verrekenen.....	53
BIJLAGE 4 ONTWIKKELING TOEZICHTKOSTEN.....	54

HIGHLIGHTS 2008

Snel, sneller, snelst. In steeds hoger tempo verandert de financiële wereld waarin de Nederlandsche Bank (DNB) opereert. Recente belangrijke ontwikkelingen zijn de toenemende turbulentie op de internationale kapitaalmarkten, de opmars van private equity en hedge fondsen, fusies en overnames in de financiële sector, de voortgaande groei van Azië en andere economische ontwikkelingen. Binnen de Europese wetgeving voor de financiële sector is verdere harmonisatie de trend. Vernieuwingen van nationale en Europese wet- en regelgeving zijn aan de orde van de dag. Al deze ontwikkelingen zijn van grote invloed op de koers die DNB als prudentieel toezichthouder wil varen. Daarbij verwacht de minister van Financiën een verlaging van de toezichtkosten met acht procent in de jaren 2008-2011.

Goed toezicht

Een solide en integere financiële sector is onveranderd de inzet van het toezicht van DNB. De drie belangrijkste doelstellingen voor het toezicht in 2008 zijn 1) een goede uitvoering van het toezicht, 2) goed voorbereid zijn op externe ontwikkelingen en 3) werken aan 'steeds beter toezicht'.

Een goede uitvoering van het toezicht vraagt om actuele kennis over het risicoprofiel van de onder toezicht staande instellingen en een nog meer risico- en principle-based toezichtinstrumentarium.

Governance en integriteit zijn essentiële pijlers voor het risicogebaseerde toezicht. Externe ontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd om goed voorbereid te zijn op toekomstige wijzigingen en vroegtijdig te kunnen inspringen op veranderingen. Per 1 januari 2008 gaat de nieuwe EU-Herverzekeringsrichtlijn in en zal DNB ook toezicht houden op de herverzekeraars.

Het toezicht van vandaag werkt aan een beter toezicht voor morgen. De organisatie wil meer openheid geven over haar werk en beleid. Streven is om informatie sneller beschikbaar te stellen aan de onder toezicht staande instellingen en andere belanghebbenden. Nieuwe investeringen in de kennis en vaardigheden van toezichthouders evenals een externe evaluatie van het toezichtwerk dragen bij aan een beter toezicht.

Ekv

De tweede ZBO-taak van DNB, advisering over exportkrediet- en investeringsverzekeringfaciliteiten (Ekv), komt te vervallen in 2008. Het ministerie van Financiën besloot in 2007 tot een sterke stroomlijning van de organisatie rondom Ekv. In de nieuwe opzet zal DNB geen rol meer vervullen. DNB draagt haar risk managementtaken over aan Financiën en gedeeltelijk aan Atradius.

Begrote ZBO-kosten

De toezichtbegroting voor 2008 bedraagt EUR 98,3 miljoen¹ en de begrote kosten in 2008 voor Ekv bedragen EUR 1,3 miljoen. De toezichtbegroting 2007 (totaal EUR 96,8 miljoen) is het uitgangspunt

---

¹ Exclusief de budgettaire consequenties van MiFID en UCITS, zie paragraaf 1.3.

voor de vaststelling van het externe kader van toezichtkosten voor 2008. Het bedrag van 2007 is verhoogd met EUR 1,9 miljoen voor een prijscompensatie van twee procent, EUR 1,4 miljoen voor intensivering van toezicht Banken en EUR 0,7 miljoen voor het nieuwe toezicht op herverzekeraars. Het totale externe kader toezichtkosten voor 2008 inclusief taakstelling bedraagt hiermee EUR 99,8 miljoen. Gelet op de verwachte kostenontwikkeling in 2010 en verder heeft DNB aangestuurd op een meer dan evenredige invulling van de taakstelling in 2008. In de opgestelde toezichtbegroting voor 2008 is 2,5 procent van de taakstelling van acht procent gerealiseerd (zie onderstaande tabel).

Tabel highlights: Ontwikkeling extern kader toezichtkosten 2008

EUR miljoen

	Totaal
Begroting 2007	96,78
Taakstelling 2008 (1 procent)	-0,97
Prijscompensatie (2 procent)	1,92
Toezichttaak Banken	1,41
Toezichttaak Herverzekeraars	0,68
Extern kader 2008	99,81
Begroting 2008	98,27
Realisatie taakstelling in 2008 2,5 procent	2,53

DNB ziet verschillende fundamentele ontwikkelingen die een uitbreiding van de toezichtcapaciteit voor banken met EUR 1,4 miljoen noodzakelijk maakt.

De intensivering met betrekking tot herverzekeraars is een direct gevolg van de invoering van de EU-Herverzekeringsrichtlijn per 1 januari 2008. De toezichttaken met betrekking tot de Nederlandse herverzekeraars zijn een afgeleide van de huidige toezichttaken op de verzekeraars en hebben geleid tot drie extra formatieplaatsen.

De begrote kosten voor de advisering Ekv nemen af vanwege de beëindiging van deze adviestaak van de Nederlandsche Bank. De afronding en overdracht van werkzaamheden naar ministerie van Financiën en naar Atradius is medio 2008 voorzien. Als gevolg hiervan dalen de kosten van EUR 2,6 miljoen in 2007 naar EUR 1,3 miljoen in 2008.

Meerjarige ontwikkeling toezichtkosten

DNB is bezig de verhouding tussen primaire kosten en ondersteunende kosten te verbeteren. Inzet is ook een grotere beheersbaarheid van kosten en bedrijfsvoering en een structurele verlaging van ondersteunende kosten (o.a. door procesoptimalisatie). DNB zal door het stellen van toezichtprioriteiten en mogelijke efficiëntie-maatregelen trachten invulling te geven aan de hiervoor genoemde taakstelling van de minister van Financiën.

TER INLEIDING

Hierbij presenteert de Nederlandsche Bank haar ZBO-begroting voor 2008. Deze begroting omvat de taken die de organisatie als zelfstandig bestuursorgaan (ZBO) uitvoert: prudentieel toezicht op financiële instellingen en advisering over exportkrediet- en investeringsverzekeringsfaciliteiten (Ekv).

De ZBO-begroting vormt een belangrijk deel van de DNB-begroting die alle taken van de organisatie behelst. DNB biedt in haar ZBO-begroting een overzicht van de doelstellingen, de daarvoor te verrichten inspanningen en de benodigde middelen. Ook worden de risico's en beheersmaatregelen belicht.

De begroting: van prognose tot publicatie

Het begrotingsproces gaat van start met de bespreking van de te verwachte (externe en interne) ontwikkelingen, doelstellingen en risico's voor de komende vijf jaar. Dit resulteert in een DNB-brede prognose voor de middellange termijn en een kaderstelling voor het komende jaar (2008). Vervolgens maken de verschillende bedrijfsonderdelen hun plannen voor 2008. Deze plannen vormen de basis voor de DNB-begroting, waarvan de ZBO-begroting deel uitmaakt.

Een concept van het toezichtdeel van de ZBO-begroting gaat naar panels van representatieve vertegenwoordigers van de onder toezicht staande instellingen. Zij geven tijdens een speciaal overleg hun commentaar en adviezen. Daarbij zijn de desbetreffende ministeries als toehoorder aanwezig.

De Raad van Commissarissen (RvC) dient vervolgens de DNB-begroting goed te keuren. Ter voorbereiding van de besluitvorming voert een Financiële Commissie (FC), geformeerd uit de RvC, een bedrijfseconomische en beleidsmatige toetsing uit. Als de RvC de DNB-begroting heeft goedgekeurd, wordt de ZBO-begroting ter instemming voorgelegd aan de ministers van Financiën en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Daartoe voeren de ministers een marginale toetsing uit, die voortbouwt op de goedkeuring door de RvC. Als beide ministers hun instemming hebben gegeven, meldt DNB dit in de Staatscourant en publiceert vervolgens haar nieuwe begroting op de eigen website (dnb.nl).

Leeswijzer

Deze begroting opent met een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen, de highlights, voor 2008. Hoofdstuk 1 biedt de begroting voor het toezicht in het algemeen, hoofdstuk 2 geeft een overzicht per doelgroep en hoofdstuk drie presenteert de begroting voor de advisering over exportkrediet- en investeringsverzekeringsfaciliteiten. In de vier bijlagen vindt u verder:

- het algemene toezichtprofiel van DNB (bijlage 1);
- de kosten van ondersteunende activiteiten voor toezicht (bijlage 2);
- de heffingssystematiek voor de kosten van toezicht (bijlage 3);
- de ontwikkeling van de toezichtkosten over de afgelopen jaren (bijlage 4).

De begroting is gebaseerd op informatie en inzichten zoals deze ons najaar 2007 bekend zijn. Latere omstandigheden kunnen eventueel aanleiding geven om van deze begroting af te wijken. Eventuele toekomstige afwijkingen van de begroting zullen expliciet worden verantwoord volgens de hiervoor geldende afspraken.

Noot bij de tabellen: door afrondingsverschillen zijn de totalen soms niet precies gelijk aan de som van de cijfers in de kolommen.

Aangepaste kostentoerekeningsmethodiek

DNB heeft haar interne kostentoerekeningsmethodiek aangepast. Deze aanpassing heeft twee voordelen: een meer transparante wijze van toerekening en een sterk verbeterde bestuurbaarheid. Vanwege deze aanpassing wijkt de presentatie van kosten en fte's in tabellen op onderdelen af van de ZBO-begroting 2007. Nader onderzoek heeft uitgewezen dat deze aanpassing per saldo geen gevolg heeft voor de totale toezichtkosten. Een nadere toelichting staat in paragraaf 1.3 (toezichtkosten) en bijlage 2 (kosten ondersteuning met betrekking tot toezicht).

1 TOEZICHT ALGEMEEN: EUR 98,27 miljoen

DNB gaat in 2008 verder invulling geven aan het risicogebaseerde toezicht op financiële instellingen. Een goede uitvoering van het toezicht, goed voorbereid zijn op externe ontwikkelingen en 'steeds beter toezicht' zijn belangrijke toezichtbrede doelstellingen (paragraaf 1.1). DNB onderkent daarbij enkele risico's, waaronder een toenemende externe druk op de beschikbare budgetten en de mogelijke vertraging in de besluitvorming over Bazel II en Solvency II (paragraaf 1.2).

Een overzicht van de begrote kosten en financiering van het toezicht biedt paragraaf 1.3.

In bijlage 1 ('Profiel van het toezicht door DNB') staat een meer algemene beschrijving van de verschillende toezichtactiviteiten: markttoetreding, regulier toezicht, handhaving en beleidsontwikkeling.

1.1 Doelstellingen en inspanningen

Als prudentieel toezichthouder zet DNB zich in voor een stabiel financieel stelsel en stabiele financiële instellingen die het vertrouwen van het publiek waard zijn. Goed toezicht biedt echter geen garanties: het zal het risico op faillissementen verminderen maar niet voorkomen.

DNB ziet erop toe dat de bedrijfsvoering van financiële instellingen solide en integer is en dat zij voldoende vermogen hebben om aan hun verplichtingen te voldoen. In haar toezichtwerk stelt DNB eisen aan het risicobeheer, de integriteit van de bedrijfsvoering, de solvabiliteit en liquiditeit en de naleving van wet- en regelgeving bij financiële instellingen.

De drie belangrijkste doelstellingen voor het toezicht van DNB zijn: een goede uitvoering van het toezicht; goed voorbereid zijn op externe ontwikkelingen; werken aan 'steeds beter toezicht'.

Doelstelling 1: goede uitvoering toezicht

DNB kiest voor risicogebaseerd en transparant toezicht dat goed te verantwoorden is. Nodig daarvoor is ten eerste een actueel beeld van de financiële positie van de instellingen en van de risico's die deze (kunnen) bedreigen. Dit biedt DNB de mogelijkheid om tijdig en effectief te interveniëren, mocht de noodzaak daartoe bestaan. Ook moeten toezichthouders zich kunnen vergewissen van de integriteit en het integer handelen van de betrokken bestuurders. Bovendien moet DNB in staat zijn haar toezichtcapaciteit flexibel in te zetten. Samenvattend: goed toezicht is marktgericht, effectief, efficiënt, proportioneel, transparant en onafhankelijk. Het draagt bij aan een stabiel en integer financieel stelsel, veilige financiële aanspraken en een efficiënt en betrouwbaar betalingsverkeer.

a. Risicogebaseerd toezicht

Het risicogebaseerde toezicht krijgt in 2008 meer vorm en invulling. Na de invoering van de Wet op het financieel toezicht en de Pensioenwet (januari 2007) zal het accent verder verschuiven naar het toezicht op de implementatie van de regelgeving door de financiële instellingen. Dit betekent onder meer dat

DNB de ontwikkeling van het risicobeheer binnen deze instellingen actief zal stimuleren. Voor het risicogebaseerde toezicht is de risicoanalyse methode FIRM een krachtig hulpmiddel.

Enkele voorbeelden illustreren de waarde van risicogebaseerd toezicht voor financiële instellingen.

a.1. Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode (FIRM)

De risicoanalysetool FIRM is in 2006 geïntroduceerd voor het toezicht op financiële instellingen. FIRM geeft een actueel beeld van het risicoprofiel van de onder toezicht staande instellingen. Het gebruik van FIRM maakt het voor toezichthouders mogelijk om de risicoprofielen en belangrijkste aandachtspunten op gestructureerde wijze door te nemen met de onder toezicht staande financiële instellingen. Deze wijze van communicatie en afstemming met deze instellingen is van wezenlijk belang voor een juiste risicoanalyse. De periodieke gesprekken en onderzoeken worden gepland aan de hand van de FIRM-gegevens. Toezichthouders houden FIRM dan weer actueel met de invoer van de laatste informatie die zij verkrijgen uit toezichtgesprekken en onderzoeken evenals de verslagstaten. Gekeken zal gaan worden of een ratingmethodiek een goede aanvulling vormt op het bestaande risicogebaseerde toezicht, omdat daarmee snel en eenvoudig de belangrijkste risico's van een instelling zijn bloot te leggen.

a.2. Banken: invoering Bazel II/CRD

De Europese implementatie van Bazel II is definitief verankerd door middel van de Capital Requirements Directive (CRD). Per 1 januari 2007 zijn inmiddels de eerste banken overgegaan op Bazel II. De richtlijn biedt banken de mogelijkheid om gedurende 2007 nog de oude regels, gebaseerd op Bazel I, te hanteren. Banken moeten uiterlijk op 1 januari 2008 zijn overgegaan op de herziene regels. Vanaf 1 januari 2008 mogen banken de geavanceerde 'Internal Ratings Based (IRB)-benadering' voor kredietrisico en de geavanceerde benadering voor operationeel risico toepassen.

Per 1 januari 2008 kunnen banken interne modellen gebruiken voor het meten van de risico's. Daarmee zijn de risico's nauwkeuriger vast te stellen dan met een standaardmodel. DNB geeft daarom extra aandacht aan de beoordeling en goedkeuring van deze modellen. Verder is DNB in dialoog met buitenlandse toezichthouders in die landen waar de in Nederland onder toezicht staande banken actief zijn.

Voor de tweede pilaar van Bazel II, de zogenoemde 'Supervisory review', maken banken een Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP), een beschrijving van de wijze waarop de bank haar risicoprofiel vaststelt, beheerst en benodigde kapitaalbuffers aanlegt. DNB heeft inmiddels de ICAAPs van de banken ontvangen en is bezig deze te beoordelen. Het Bazel II-werk voor DNB bestaat komend jaar vooral uit de continue beoordeling van de risicomodellen en de eventuele beoordeling van nieuwe aanvragen voor het gebruik van een intern model.

a.3. Verzekeringssector

Voor de verzekeringssector staat 2008 in het teken van de verdere ontwikkeling van de Solvency II verzekeringsrichtlijn. In juli 2007 is het Richtlijnvoorstel voor Solvency II gepubliceerd. Daaropvolgend

begint een nieuw traject waarin de risicogebaseerde principes, die op hoofdlijnen zijn vastgesteld, moeten worden uitgewerkt in de lagere regelgeving. Belangrijke onderwerpen zijn daarbij de invulling van de solvabiliteitseisen en het toezicht op groepsniveau.

Verzekeraars zullen in 2008 voor het eerst de nieuwe verzekeringsstaten gebruiken. Zij krijgen hiermee de mogelijkheid om hun verplichtingen op marktwaarde te rapporteren. Deze informatie geeft de toezichthouders meer handvatten bij hun toezichtwerk.

a.4. Pensioenfondsen

Pensioenfondsen zullen in 2008 voor het eerst met de nieuwe pensioenstaten rapporteren over hun risico's op basis van het Financieel Toetsingskader (FTK). Een groot aantal fondsen zal bovendien een zogenoemde continuïteitsanalyse aanleveren. In deze risicoanalyse van de (financiële) toekomst van een pensioenfonds wordt onderzocht hoe gevoelig een fonds is voor ontwikkelingen op de financiële markten en hoe effectief haar beleidsinstrumentarium, premie-, indexatie- en beleggingsbeleid zijn onder verschillende omstandigheden.

De continuïteitsanalyse is ook belangrijk ter beantwoording van de vraag of een fonds een korting kan geven op de kostendekkende premie. Dit vraagstuk zal in 2008 regelmatig naar voren komen vanwege de ontwikkeling met betrekking tot dekkingsgraden. Ook het indexatielabel dat de pensioenfondsen in 2008 moeten introduceren, zal getoetst worden door middel van de continuïteitsanalyse. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) zal toezicht houden op de indexatielabels die de pensioenfondsen publiceren en zal zich daarbij onder meer baseren op het DNB-oordeel over de continuïteitsanalyse.

Toezichthouders zullen door trainingen en praktijkervaring vertrouwd raken met het instrument van de continuïteitsanalyse. Gebruik van dit instrument helpt hen om vroegtijdig negatieve ontwikkelingen in de financiële positie van een fonds te signaleren.

a.5. Beleggingsondernemingen: invoering Bazel II

Beleggingsondernemingen hebben, in overleg met de Raad van de Effecten Branche (REB), gekozen voor uitstel van implementatie van Bazel II met maximaal een jaar tot 1 januari 2008. Vanaf die datum zullen de regels van Bazel II, met inachtneming van het proportionaliteitsbeginsel, van toepassing zijn op beleggingsondernemingen. Dat houdt onder meer in dat de rapportages aan DNB op geconsolideerde basis dienen te geschieden. Hiermee wordt beoogd een beter inzicht te verkrijgen in de overall risico's van de groepsstructuur. Daarnaast dienen beleggingsondernemingen zorg te dragen voor een ICAAP, een beschrijving van de wijze waarop een onderneming haar risicoprofiel vaststelt / beheerst en de benodigde kapitaalbuffers aanlegt.

b. Governance en Integriteit

Governance en integriteit zijn essentiële pijlers van het risicogebaseerde toezicht. Beide onderwerpen krijgen weer nadrukkelijk aandacht, zowel beleidsmatig als in het uitvoerende toezicht. De desbetreffende werkzaamheden voor 2008 beslaan een breed terrein: van de derde EU-witwasrichtlijn tot

de betrouwbaarheidstoetsing van bestuurders en van fraudebeheersing tot compliance. Voor 2008 zijn er twee speerpunten:

- Eerste speerpunt is de invoering van het zogenoemde 'self-assessment' in het integriteittoezicht. Self-assessments zijn een hulpmiddel voor de intensivering en flexibilisering van het integriteittoezicht. Dat toezicht omvat niet alleen de specifieke integriteitsnormen maar ook een toetsing van de normen op het gebied van management en organisatie (de risico-overstijgende beheersingscategorieën), om een algemeen beeld te krijgen van de vigerende compliancestructuur. De invoering van self-assessments verloopt in fasen en begint bij de kleine verzekeraars. In de eerste fase bevatten de self-assessments ook meer sturende vragen om normoverdracht te bevorderen. De uitkomsten hiervan zijn indicatief voor de mate waarin de onder toezicht staande instellingen de inherente integriteitrisico's beheersen. De self-assessments gaan integraal onderdeel uitmaken van het toezichtproces;
- Tweede speerpunt is het toezicht op de naleving van de Pension Fund Governance principes binnen de pensioensector. Per 1 januari 2008 dienen alle pensioenfondsen te voldoen aan de principes van de STAR-code (STichting van de ARbeid). Voor DNB vormt dit een belangrijke basis voor de toetsing van de bedrijfsvoering van pensioenfondsen. Als pensioenfondsen de implementatie van de STAR-principes op orde hebben, dan zal dat ook een dempend effect hebben op de noodzakelijke toezichtinspanning. Echter, governance is niet het enige aangrijpingspunt voor toezicht. Hield DNB in 2007 toezicht op het proces van de invoering van deze principes, in 2008 richt het toezicht zich op de maatregelen die de pensioenfondsen hebben genomen om aan de principes te voldoen. Om te beoordelen of er sprake is van voldoende *checks & balances* binnen pensioenfondsen, krijgt het thema management en organisatie meer nadruk.

Doelstelling 2: goed voorbereid zijn op externe ontwikkelingen

De financiële wereld is aan veel veranderingen onderhevig en wordt steeds complexer. Veranderingen in de financiële sector leiden regelmatig tot aanpassingen van wetgeving en internationale overeenkomsten die betrekking hebben op het toezicht. DNB wil tijdig en goed voorbereid zijn op toekomstige ontwikkelingen en veranderingen die van invloed zijn op de toezichtpraktijk. In dit licht verdienen voor 2008 de onderstaande acht projecten en activiteiten speciale aandacht.

Nationaal:

- a. Implementatie Pensioenwet en vernieuwde Wet verplichte beroepspensioenregeling
- b. Toezicht op herverzekeraars
- c. Nieuwe verzekeringsstaten verzekeraars
- d. Verschuiving naar meer principle-based toezicht

Internationaal:

- e. Internationaal overleg
- f. Solvency II voor verzekeraars
- g. Harmonisatie EU-solvabiliteittraamwerk pensioenen
- h. Asset pooling pensioenfondsen

a. Implementatie Pensioenwet en vernieuwde Wet verplichte beroepspensioenregeling

Per 1 januari 2007 zijn de nieuwe Pensioenwet ingevoerd, ter vervanging van de Pensioen- en spaarfondsenwet (PSW), en de vernieuwde Wet verplichte beroepspensioenregeling. De invoering van de nieuwe wetten heeft veel inspanning gekost. De nieuwe wetten brengen met zich mee dat voor een aantal nieuwe wettelijke bepalingen toezicht nodig is. Aanpassing van de bestaande regelgeving van DNB – regelingen en beleidsregels – was tevens nodig.

Ook het komende jaar zal in het teken staan van verdere implementatieactiviteiten, waaronder:

- Nader bezien of oude circulaire en beleidsregels gewijzigd of ingetrokken moeten worden. In verband met overgangsrecht kunnen oude PSW-regels namelijk pas na enige tijd hun rechtskracht verliezen;
- Meewerken aan de ontwikkeling van het indexatielabel, zoals de definitieve vaststelling van de categorie-indeling van het indexatielabel. Vanwege de introductie van het indexatielabel zijn pensioenuitvoerders verplicht om uiterlijk 1 april 2008 een aparte berekening voor iedere pensioenregeling aan te leveren bij DNB. Deze berekening moet laten zien hoe hoog de verwachte gemiddelde toeslagverlening is, hoe hoog de toeslagverlening zal zijn in een pessimistisch scenario (waarmee het risico zichtbaar wordt) en welke parameters zijn gebruikt bij die berekening;
- Beantwoorden van vragen van onder toezicht staande instellingen en andere belanghebbenden over de nieuwe wetgeving;
- Aanvullen van informatie in Open Boek op de website (dnb.nl). Open Boek, een digitaal en interactief informatieloket voor toezichtwet- en regelgeving en de toezichtpraktijk, is in 2007 gelanceerd om relevante toezichtinformatie beter toegankelijk te maken.

b. Toezicht op herverzekeraars

Per 1 januari 2008 zal de EU-Herverzekeringsrichtlijn van kracht zijn. Deze richtlijn betreft de prudentiële regelgeving voor de herverzekeringsactiviteiten binnen de Europese Gemeenschap. Alle in Nederland gevestigde herverzekeraars staan vanaf 2008 onder toezicht van DNB, conform de Wet op het financieel toezicht (Wft). Naar verwachting gaat het om zeventien herverzekeraars, met een gezamenlijk bruto geboekte premie-inkomen van circa EUR 1 miljard. Zij dragen in belangrijke mate bij aan het mitigeren van de verzekeringstechnische risico's en de financiële stabiliteit in de Nederlandse verzekeringssector.

Het toezicht op de herverzekeraars betekent voor DNB een uitbreiding van de toezichttaken. Herverzekeraars moeten voortaan een vergunning bij DNB aanvragen. De nieuwe toezichttaken voor de Nederlandse herverzekeraars zijn afgeleid van de huidige toezichttaken op de verzekeraars. Voor deze uitbreiding komen drie extra formatieplaatsen, waarvan twee voor het directe toezicht. Het aanvangsjaar 2008 wordt een overgangsjaar voor de herverzekeraars die van rechtswege een vergunning zullen ontvangen. In dit jaar zullen voor hen enkele bijzondere voorwaarden en uitzonderingen van kracht zijn. Uiterlijk 10 december 2008 dienen alle herverzekeraars, die uitsluitend het bedrijf van herverzekeraar uitoefenen, te voldoen aan de vereisten in de Wft. Binnen DNB wordt het implementatietraject momenteel voorbereid door een werkgroep. Deze groep zal de toezichttaak verder invullen en uitwerken en de sector adequaat en tijdig voorbereiden op de verruiming van de toezichtstaak van DNB.

c. Nieuwe verzekeringsstaten verzekeraars

Nieuwe verzekeringsstaten zijn door DNB eind 2006 gepubliceerd, na overleg met het ministerie van Financiën en het Verbond van Verzekeraars. Verzekeraars dienen over de boekjaren die op of na 1 januari 2007 aanvangen, met dit nieuwe rapportagekader verslag te doen aan DNB. In 2007 zijn de voorbereidingen getroffen voor een soepele invoering van de nieuwe verzekeringsstaten. DNB heeft voorlichting gegeven aan verzekeraars, externe accountants en actuarissen en de eigen toezichtmedewerkers. Daarnaast is in 2007 het rapportagetool *e-Line DNB* gebouwd. Het Verbond van Verzekeraars heeft hieraan door middel van een ‘invuloefening’ ondersteuning verleend. De verzekeraars dienen uiterlijk 31 mei 2008 voor de eerste keer de nieuwe verzekeringsstaten via e-Line DNB in te sturen. Verzekeraars die op kwartaalbasis rapporteren, dienen eind april 2008 de cijfers over het eerste kwartaal 2008 te rapporteren. Begin 2008 geeft DNB aan de verzekeraars nadere informatie over het gebruik van e-Line DNB, waarna de rapportagetool beschikbaar komt.

In 2008 brengt dit voor DNB met zich mee:

- Beantwoording van vragen van verzekeraars. Naar verwachting zal de hoeveelheid vragen tot eind mei toenemen. DNB zal daarom een FAQ-lijst op de website (dnb.nl) plaatsen;
- Terugkoppeling geven aan de verzekeraars;
- Bespreking van het risicoprofiel met de verzekeraars. De nieuwe staten geven DNB beter inzicht in de risico's en de beheersingsmaatregelen van de verzekeraars;
- Formuleren van benchmarkoverzichten en andere query-bestanden. De elektronische aanlevering van gegevens geeft de mogelijkheid om branchebrede verbanden zichtbaar te maken;
- Inventarisatie van verbeterpunten voor toekomstige releases van de staten/e-Line DNB voor het boekjaar 2008; het instellen van een rapportageoverleg met verzekeraars.

d. Verschuiving naar meer principle-based toezicht

Het toezicht van DNB verschuift de komende jaren verder van *rule-based* naar *principle-based* toezicht. Gezien de internationale ontwikkelingen liggen deze veranderingen in het toezicht van DNB voor de hand. Bazel II kent al een paar zeer duidelijke principle-based elementen en ook binnen Solvency II is een ontwikkeling richting principle-based toezicht te verwachten.

De verschuiving naar meer principle-based toezicht heeft gevolgen voor de onder toezicht staande instellingen en de toezichtmedewerkers. Een voorbeeld. Voor de beoordeling van een goede bedrijfsvoering bij banken werd de 45 pagina's dikke 'Regeling organisatie en beheersing (ROB)' gebruikt. Vanaf 1 januari 2007 wordt gebruik gemaakt van één pagina wettekst van de Wft en drie pagina's uit de bijbehorende Algemene Maatregel van Bestuur.

Door deze ontwikkelingen zal het werken met standaardchecklists verschuiven naar een meer professionele afweging, gemaakt door individuele medewerkers. Deze verschuiving vraagt om goede communicatie met de onder toezicht staande instellingen.

Een veel gehoord argument tegen principle-based toezicht is dat instellingen behoefte hebben aan meer regels omdat die voor hen duidelijker te operationaliseren zijn dan algemene principes. Vooral de kleinere instellingen vinden het vaak gemakkelijker om praktische handreikingen te krijgen dan abstracte principes waaraan zij zelf een invulling moeten geven. De uitdaging voor het toezicht is duidelijk te maken wat principle-based toezicht inhoudt en wat verwacht wordt van de instellingen.

Zo moet benadrukt worden dat het niet aan de toezichthouder is om aan te tonen dat de instelling niet aan de principes voldoet. Integendeel, het is aan de instellingen zelf om aan te tonen hoe zij aan een principe voldoen.

Voor het principle-based toezicht moeten medewerkers de vaardigheden verwerven om zelfstandig een professionele afweging te maken. Zij kunnen niet meer terugvallen op standaardchecklists. Ook zal de omgang met de medewerkers van de onder toezicht staande instellingen veranderen. Via training, opleiding en coaching zullen toezichtmedewerkers zich de benodigde nieuwe vaardigheden eigen maken.

e. Internationaal overleg

DNB heeft de ambitie om een belangrijke speler te zijn in het internationale toezichtveld. DNB wil haar toezichtvisie uitdragen en doen gelden bij de ontwikkeling van internationale toezichtprincipes en -standaarden en in de internationale en Europese wet- en regelgeving. DNB heeft ruime ervaring met cross-sectorale onderwerpen en met de opzet en implementatie van risicogebaseerde kapitaaleisen (banken: Bazel II, verzekeringen: Solvency II en pensioenen: FTK) en wil deze ervaringen inbrengen in de verschillende internationale gremia. Dit doet DNB in nauwe samenwerking met de AFM, het ministerie van Financiën en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

De toenemende activiteiten van de internationale gremia, mondiaal en Europees (onder andere binnen 'Lamfalussy'), weerspiegelen het breed gedeelde besef van het belang van internationale standaarden en regelgeving voor de actoren op de financiële markten. DNB beoogt een richtinggevende bijdrage te

leveren aan de modernisering van toezicht en wil invloed uitoefenen op het bevorderen van toezichtconvergentie en een 'level playing field'.

Dankzij haar actieve deelname in internationale gremia is DNB in een vroeg stadium op de hoogte van de laatste ontwikkelingen op het gebied van regelgeving. Dit maakt DNB tot een waardevolle gesprekspartner voor de financiële groepen in Nederland en het verhoogt de effectiviteit en slagkracht van het toezicht in Nederland. Dit alles leidt tot verhoging van de kwaliteit van regelgeving en waarborgt de effectiviteit van het toezicht.

f. Solvency II voor verzekeraars

Het Solvency II-project leidt tot een grondige herziening van de Europese regelgeving voor het verzekeringsbedrijf. Solvency II heeft twee doelen: de solvabiliteitseisen voor verzekeraars risicogevoeliger maken en meer inzicht geven in de financiële positie van verzekeraars. Door aan te sluiten bij de driepilarenstructuur van Bazel II, komt er meer consistentie tussen verzekerings- en banktoezicht. DNB pleit in het (inter)nationaal overleg voor een economisch rationele invulling van Solvency II die recht doet aan het nationale en internationale *level playing field* en die daarnaast de administratieve lasten beperkt, mede door aan te sluiten op 'best practices'.

Op 10 juli 2007 presenteerde de Europese Commissie een conceptkaderrichtlijn die de principes van Solvency II vastlegt. De detailuitvoering tot uitvoeringsmaatregelen en toezichthouderregels wordt de komende twee jaar voorbereid. Deze voorbereidingen zullen in 2008 tot een uitbreiding van de inspanningen voor het verzekeringstoezicht leiden. Belangrijk onderdeel is de uitvoering van de vierde kwantitatieve impact studie (QIS4). Zomer 2008 moeten de resultaten daarvan worden verwerkt. In QIS4 zal specifiek aandacht worden besteed aan groepstoezicht en aan een goede werking van de vereveningssystematiek bij de solvabiliteitstoetsing van zorgverzekeraars.

g. Harmonisatie EU-solvabiliteitsraamwerk pensioenen

De bestaande Europese Pensioenfondsenrichtlijn (IORP-Richtlijn) bevat met betrekking tot het prudentiële toezicht op pensioenfondsen alleen minimumnormen. Gezien de toenemende mobiliteit van werkgevers, werknemers en ook van pensioenfondsen, is een analyse nodig van de verschillen in toezichteisen tussen de Europese landen en de potentiële gevolgen hiervan.

De Europese Commissie heeft de intentie te werken aan de harmonisatie van de bestaande toezichtregimes. Dit wordt voorbereid en uitgewerkt door een nieuwe werkgroep van het Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors (CEIOPS). DNB is voorzitter van de nieuwe werkgroep, het zogenoemde 'OPC Solvency sub-committee' (het Occupational Pensions Committee). Deze werkgroep, opgericht juni 2007, bouwt voort op het werk van de reguliere pensioenwerkgroep van CEIOPS. Activiteiten van deze werkgroep, waarin DNB een voortrekkersrol vervult, zijn in 2008:

- Vaststelling en overeenstemming bereiken over de algemene principes van een solvabiliteitsraamwerk voor pensioenfondsen. Bijvoorbeeld: de principes van marktwaardering, risico-oriëntatie en transparantie;
- Analyse van de verschillen tussen de pensioensystemen van Europese landen, gegeven de bestaande verschillen in nationaal sociaal- en arbeidsrecht;
- Identificatie van inconsistenties die in de praktijk tot potentiële problemen leiden. Hierbij moet onderscheid worden gemaakt tussen inconsistenties die worden veroorzaakt door verschillen in lokale wetgeving en daarmee buiten het mandaat van CEIOPS en de Europese Commissie vallen; inconsistenties die een aanpassing van de IORP-Richtlijn zouden vereisen; en inconsistenties die binnen het bestaande raamwerk kunnen worden opgelost;
- Onderzoek en voorstellen doen om de geïdentificeerde inconsistenties op te lossen.

h. Asset pooling pensioenfondsen

Het vermogensbeheer van nationaal werkende ondernemingspensioenfondsen wordt steeds meer gebundeld in grensoverschrijdende vermogensbeheerfondsen. Deze fondsen zijn belast met het vermogensbeheer voor de nationale pensioenfondsen van een concern. In de afgelopen jaren zijn enkele concerns hiermee begonnen en naar verwachting zal dit de komende tijd verder toenemen. De nationale toezichthouders onderhouden hierover contact met elkaar en wisselen informatie uit op basis van internationale afspraken.

Doelstelling 3: steeds beter toezicht

DNB wil in 2008 verdere openheid geven over haar beleid en beleidsvorming. Streven is om informatie sneller beschikbaar te stellen aan onder toezicht staande instellingen en andere belangstellenden.

a. Externe beoordeling toezicht

Er komt in 2008 een pilot voor een externe evaluatie van het DNB-toezicht, toegespitst op een specifiek onderwerp. Deze evaluatie zal gebruikt worden bij DNB's externe verantwoording over de uitvoering van haar toezichttaken.

b. Open Boek Toezicht

In het najaar van 2007 is Open Boek Toezicht gelanceerd op de website (dnb.nl). Open Boek Toezicht is een digitaal informatieloket over toezichtwet- en regelgeving en de toepassing daarvan. In de kern draait het om:

- Informatievoorziening voor onder toezicht staande instellingen en uitvoerende toezichthouders;
- Kennisborging: aanwezige kennis binnen DNB over de toepassing van toezichtwet- en regelgeving verzamelen, beheren en ontsluiten;
- Normoverdracht: onder toezicht staande instellingen informeren over aanleiding, bedoeling en toepassing van de toezichtnormen/eisen.

Open Boek Toezicht is primair gericht op professionele gebruikers: de onder toezicht staande instellingen (en hun externe adviseurs). In 2008 zal Open Boek Toezicht verder worden uitgebreid met informatie over nieuwe ontwikkelingen in (de toepassing van) toezichtwet- en regelgeving en met (meer gedetailleerde) informatie al naar gelang de informatiebehoefte. Om de informatiebehoefte goed in beeld te krijgen, zal een klankbordgroep van externe gebruikers worden opgezet.

c. Thema Quality Assurance (QA)

Stellen toezichthouders de juiste prioriteiten en nemen ze tijdig de juiste toezichtmaatregelen? Ofwel is het toezicht effectief? Om dit vast te stellen wordt een kwaliteitsmeting uitgevoerd. In 2006/2007 vond een herbezinning op de interne kwaliteitsbewaking in het toezicht plaats. Mede aan de hand van pilots zijn best practices gedefinieerd voor de toezichtuitvoering en richtlijnen opgesteld voor het uitvoeren van interne dossierreviews. Deze vormen vanaf najaar 2007 de basis voor de reguliere dossierreviews.

d. Bewust Beleid

Om de (cross-)sectorale consistentie van toezichtbeleid te borgen, is een speciaal kader ontwikkeld. Dit ‘Bewust Beleid-kader’ geeft inzicht in de diverse soorten regelgeving en beleidsuitingen waarmee DNB te maken heeft en biedt DNB een vast stramien voor het opstellen van toezichthouderregels en beleidsregels. Dit kader onderkent de volgende fasen: de probleemverkenning, de uitwerking van regelgeving en/of toezichtbeleid, de consultatie van concept-(beleids)regels, de invoering en uiteindelijk de evaluatie van deze regels.

De genoemde doelstellingen voor toezicht ‘algemeen’ zijn hieronder in tabel 1.1.1 samengevat.

Tabel 1.1.1 Belangrijkste doelstellingen ‘toezicht algemeen’

Doelstelling 2008	Indicator 2008	Streefwaarde 2008
Doelstelling 1:		
1. Goede uitvoering van het toezicht: meer risicogebaseerd toezicht	1. Actueel en getrouw beeld van de instellingen voor risicogebaseerd toezicht	1a. FIRM-riscoscore is actueel en voor 100 procent van de instellingen ingevoerd, uitkomsten gedeeld met instellingen 1b. Soepele invoering Bazel II / CRD 1c. Verdere ontwikkeling Solvency II 1d. Rapportage pensioenfondsen volgens nieuwe Pensioenstaten en continuïteitsanalyses
2. Goede uitvoering van het toezicht: governance en integriteit	2. Uitvoeren risicogebaseerd toezicht, met aandacht voor integriteit en compliance	2. Uitvoeren werkzaamheden, oa door self-assessments in integriteitstoezicht en toezicht op naleving PFG-principes
Doelstelling 2:		
3. Externe nationale ontwikkelingen: invoering pensioenwet	3. Uitvoering implementatieactiviteiten als gevolg van invoering Pensioenwet (Pw)	3. Implementatieactiviteiten uitgevoerd: beoordelen actualiteit beleidsregels, ontwikkeling indexatielabel en heldere informatie (mbv Open Boek)

Doelstelling 2008	Indicator 2008	Streefwaarde 2008
4. Externe nationale ontwikkelingen: toezicht op herverzekeraars	4. Invoering van toezicht op herverzekeraars	4. Soepele implementatie van herverzekeringtoezicht bij DNB en instellingen
5. Externe nationale ontwikkelingen: nieuwe verzekeringsstaten	5. Implementatie nieuw rapportagekader voor verzekeringsmaatschappijen	5. Soepele overgang naar nieuw rapportagekader en begeleiden aanlevering gegevens via e-Line
6. Externe nationale ontwikkelingen: meer principle-based toezicht	6. Overgang van rule-based naar principle-based toezicht	6. Aanpassen werkwijzen naar principle-based toezicht door meer gebruik professionele afwegingen, innovatieve guidance, training/opleiding, verbeteren vaardigheden/interne samenwerking
7. Externe internationale ontwikkelingen: int. overleg	7. Kwaliteit van regelgeving en effectiviteit van toezicht	7. Deelname in internationale gremia om effectiviteit invloed van DNB te bestendigen en te versterken
8. Externe internationale ontwikkelingen: Solvency II voor verzekeraars	8. Economisch rationale invulling Solvency II voor verzekeraars	8. Voorbereidingen treffen voor invoering Solvency II, waaronder uitvoering QIS4
9. Externe internationale ontwikkelingen: harmonisatie	9. Harmonisatie EU-solvabiliteitsraamwerk pensioenen	9. Invulling geven aan voortrekkerrol van DNB op dit vlak door uitvoeren van geplande activiteiten in CEIOPS-werkgroep (voorzitterschap DNB)
10. Externe internationale ontwikkelingen: asset pooling	10. Instellen van toezicht op grensoverschrijdende vermogensbeheerfondsen (asset pooling)	10. Contacten onderhouden en informatie uitwisselen met nationale toezichthouders mbt asset pooling
Doelstelling 3:		
11. Steeds beter toezicht: externe beoordeling	11. Uitvoeren externe evaluatie (bijdrage externe verantwoording en verbetering toezicht)	11. Pilot externe evaluatie uitgevoerd
12. Steeds beter toezicht: Open Boek	12. Meer openheid en kennisdeling door beschikbaar stellen web-based informatieloket	12. Open Boek Toezicht uitgebreid en verbeterd (oa door klankbordgroep)
13. Steeds beter toezicht: kwaliteit	13. Vaststellen effectiviteit van het toezicht door toepassen van dossierreviews	13. Reguliere dossierreviews uitgevoerd
14. Steeds beter toezicht: Bewust Beleid	14. Volgen stramien van Bewust Beleid bij opstellen beleid en regelgeving	14. Toevoeging beschrijving van proces Bewust Beleid aan beleidsnota's

De hoofddoelstellingen van DNB op toezichtgebied zullen gerealiseerd worden door werkzaamheden in het kader van de hierboven beschreven projecten en overige activiteiten. In tabel 1.1.2 wordt weergegeven hoeveel fte's voor het uitvoeren hiervan worden ingezet in 2008.

Tabel 1.1.2 Personele inzet toezicht

Fte

	Banken 1)	Pen- sioen- fond- sen	Verze- keraars 2)	Geld trans- actie- kanto- ren	Beleg- gings- instel- lingen	Beleg- gings- onderne- mingen	Trust kan- toren	Wid Mot Sanctie wet 3)	Totaal
Uitvoerende activiteiten									
Toetreding	8,7	4,6	8,8	1,4	0,7	0,9	2,7	-	27,9
Lopend toezicht	94,0	69,8	73,8	4,2	2,6	7,9	7,2	0,8	260,3
Handhaving	8,7	-	3,8	2,0	-	0,3	2,2	0,7	17,7
Statistiek	14,8	6,7	7,7	1,5	-	1,3	-	-	32,1
Totaal uitvoerend	126,4	81,1	94,2	9,1	3,2	10,4	12,0	1,5	338,0
Toezichtbrede activiteiten									
Kennisopbouw	4,2	2,1	1,9	-	-	0,1	-	-	8,3
Extern beleid en regelgeving	18,6	6,3	11,5	0,3	0,4	0,8	0,3	0,2	38,4
Intern beleid	12,3	8,3	9,7	0,1	0,3	1,9	0,1	0,8	33,5
Juridische activiteiten	10,6	4,3	4,2	1,1	0,3	0,4	1,4	0,0	22,5
Externe communicatie	3,7	2,2	2,3	0,1	0,0	0,3	0,1	0,0	8,7
Totaal toezichtbreed	49,5	23,3	29,6	1,6	1,0	3,5	1,9	1,1	111,4
Totaal primaire activiteiten	175,8	104,4	123,8	10,7	4,2	13,9	14,0	2,5	449,4
Ondersteunende activiteiten									
Besturing	15,5	9,3	11,1	0,9	0,4	1,3	1,2	0,2	39,8
Juridische ondersteuning	6,9	2,9	3,0	0,7	0,2	0,3	0,9	0,0	14,9
ICT-ondersteuning	17,3	9,2	10,9	1,0	0,6	2,0	1,0	0,4	42,3
P&O-ondersteuning	8,3	4,9	6,0	0,5	0,2	0,7	0,6	0,1	21,3
Communicatieondersteuning	5,0	2,5	3,1	0,2	0,1	0,3	0,3	0,1	11,6
Informatievoorziening	23,3	19,4	19,9	1,6	0,5	1,8	2,9	0,5	69,8
Facilitaire diensten	9,4	5,5	6,6	0,5	0,2	0,7	0,6	0,1	23,7
Beveiliging en transport	0,8	0,5	0,6	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	2,0
Totaal ondersteunende activiteiten	86,3	54,2	61,2	5,4	2,1	7,2	7,5	1,5	225,4
Totaal begroting 2008	262,1	158,6	185,0	16,1	6,4	21,1	21,4	4,1	674,8
Begroting 2007 primaire activiteiten	165,5	101,2	121,2	12,0	3,9	13,4	14,6	2,5	434,3
Vershil primaire activiteiten	10,3	3,2	2,6	-1,3	0,3	0,5	-0,6	0,0	15,1

¹⁾ Banken inclusief elektronischgeldinstellingen en overige kredietinstellingen (niet banken).

²⁾ Hieronder is opgenomen toezicht op zorgverzekeraars en materieel toezicht op verzekeraars uit hoofde van Pw.

³⁾ Betreft in het kader van Wid en Mot enkel het toezicht op casino's en creditcardmaatschappijen.

In bovenstaande tabel zijn de ondersteunende activiteiten apart vermeld. Deze extra informatie is mogelijk door het in gebruik nemen van een verbeterd kostentoerekeningsmodel vanaf 2008. het model is gevalideerd en er is vastgesteld dat deze aanpassing per saldo geen gevolg heeft voor de totale toezichtkosten. De personele inzet op de toezichttaken inclusief ondersteuning in 2007 wordt geraamd op 667,0 fte's (primair 434,3 fte's en ondersteuning 232,7 fte's).

De integrale beoordeling van de huidige activiteiten heeft daarnaast geresulteerd in de presentatie van ruim 3 fte's onder de primaire activiteit 'externe communicatie' in plaats van 'communicatie ondersteuning'.

De primaire toezichtcapaciteit wordt in 2008 ten opzichte van 2007 verhoogd met 15,1 fte's. De belangrijkste ontwikkelingen zijn:

- Intensivering van het toezicht op Banken (effect +6 fte's). Een verhoging van de toezichtcapaciteit met 6 fte's is nodig om 1) adequaat rekening te houden met de voorgenoemde trends en risico's in de financiële marktsector en 2) voldoende capaciteit te kunnen blijven besteden aan de andere toezichtwerkzaamheden;
- Invoering toezicht op Herverzekeraars (effect +3 fte's). Uitgaande van normuren en de begroting 2007 voor het toezicht op de verzekeraars, zou dit leiden tot een uitbreiding van 6 fte's, maar dit wordt verminderd doordat sommige interne herverzekeraars nu al deel uitmaken van het aanvullende groepstoezicht, en de verwachting is dat het risicoprofiel van de captives laag is (mits de risico's worden geaccepteerd via een primaire verzekeringscaptive of via een in Nederland gevestigde frontende verzekeraar);
- Gedeeltelijk ongedaan maken van de besparing in 2007 op het toezicht op Pensioenfondsen (effect +3 fte's): In 2007 was de capaciteit met 6,3 fte's verlaagd. Dit was nodig om binnen het externe kader te blijven.

De ondersteunende toezichtcapaciteit is per saldo gedaald (-7,3 fte's), met name als gevolg van een combinatie van een stijging als gevolg van meer primaire capaciteit en bezuinigingen binnen ondersteuning.

Als gevolg van prioriteitstelling tussen sectoren zijn, naast bovengenoemde ontwikkelingen, ook verschuivingen in activiteiten gepland. Deze verschuiving vindt vooral plaats op juridisch vlak, waar een intensivering bij toezicht Banken wordt voorzien, terwijl de intensiteit bij Geldtransactie- en Trustkantoren wordt verminderd.

1.2 Beheersing van risico's

DNB onderkent een aantal risico's dat het behalen van de toezichtgerelateerde doelstellingen in de weg kan staan. Onderstaande tabel presenteert de belangrijkste externe risico's, inclusief de belangrijkste beheersmaatregelen.

Tabel 1.2 Belangrijkste risico's en beheersmaatregelen

Risico's 2008	Beheersmaatregelen 2008
1. Onvoldoende zicht/grip op nieuwe regelgeving, ontwikkelingen in omgeving van financiële instellingen of politieke oriëntatie en besluitvorming ten aanzien van toezicht	1a. Intensieve samenwerking binnen DNB met andere (beleids)divisies, andere toezichthouders en handhavingpartners (intensiveren netwerk) 1b. Uitvoeren continue risicoanalyse 1c. Periodiek overleg met ministeries, sector-vertegenwoordigers, collega-toezichthouders en belangenorganisaties
2. Druk op aanpassing pensioenstelsel en pensioentoezicht vanuit Europa	2. Actieve participatie in Europees overleg van pensioentoezichthouders
3. Onvoldoende (kwalitatieve) toezichtcapaciteit als gevolg van krapte arbeidsmarkt en externe druk op budget	3a. Actief HRM-beleid 3b. Efficiënt formatiebeheer, stages, personeelsontwikkeling, actief exit/entry-beleid 3c. Adequaar beloningsbeleid 3d. Verdere vergroting efficiëntie van de ondersteuning
4. Uitval van diverse kritische functies of onvoldoende aandacht voor andere instellingen als gevolg van calamiteiten	4a. Instellen van een crisisteam 4b. Business continuity planning (BCP) 4c. Risicogebaseerd toezicht en cross-sectoraal risico-overleg

Doelmatigheid

DNB streeft naar een doelgerichte en efficiënte inzet van middelen. Om dit te bereiken heeft zij een 'planning en control (P&C)'-cyclus ingericht die aansluit bij de Van Beleidsbegroting Tot Beleidsverantwoording (VBTB-)systematiek. In de P&C-cyclus wordt een concrete verbinding gelegd tussen de doelstellingen van de organisatie, de geïdentificeerde risico's, de activiteiten waarmee de doelstellingen worden nagestreefd en de daarbij gemaakte kosten.

De belangrijkste doelmatigheidsindicator is een goede werking van het hiervoor beschreven systeem van instrumenten. Daarnaast stuurt DNB op enkele inhoudelijke indicatoren. De relatieve omvang van ondersteuning en directe activiteiten en de ontwikkeling van het budget en fte's van DNB geven een indicatie van de doelmatige inzet van middelen. Dit wordt gemeten aan de hand van de volgende indicatoren:

- relatieve omvang ondersteuning: budget / fte's ondersteuning als percentage van het totale budget / fte's DNB;
- relatieve omvang directe activiteiten toezicht: directe uren als percentage van totaal aantal uren;
- cumulatieve afname kosten en fte's sinds 2003 (basisjaar fusie DNB-PVK).

Op grond van de Wet op het financieel toezicht en de Pensioenwet zal de accountant, in aanvulling op zijn verklaring voor de verantwoording, een verslag van bevindingen toevoegen met betrekking tot de doelmatigheid van het beheer en de organisatie van DNB.

1.3 Begrote kosten en financiering

In deze paragraaf wordt achtereenvolgens ingegaan op het externe kader voor 2008, de begrote kosten versus dit kader, de ontwikkelingen van 2007 naar 2008, een detaillering van de begrote kosten per doelgroep, de meerjarige kostenontwikkeling en de financiering van de toezichtkosten.

Toelichting op het externe kader voor 2008

Bij het externe kader 2008 (zie tabel 1.3.1) is, conform de taakstelling van de minister van Financiën, uitgegaan van de toezichtbegroting 2007. De taakstelling bedraagt 8 procent in 4 jaar (met het volgende tempo: 1, 1, 2 en 4 procent). Voor 2008 is door de minister van Financiën een prijscompensatie van twee procent opgelegd. Voor de intensivering Banken is EUR 1,4 miljoen opgenomen en voor de nieuwe toezichttaak Herverzekeraars EUR 0,7 miljoen. Voor een toelichting op voorgenoemde intensiveringen, zie hoofdstuk 2 ('Toezicht per doelgroep').

Tabel 1.3.1 Ontwikkeling extern kader toezichtkosten 2008

EUR miljoen

	Totaal
Begroting 2007	96,78
Taakstelling 2008 (1 procent)	-0,97
Prijscompensatie (2 procent)	1,92
Toezichttaak Banken	1,41
Toezichttaak Herverzekeraars	0,68
Extern kader 2008	99,81
Begroting 2008	98,27
waarvan	
- Min.v.Fin. (Fin.ondernemingen)	75,73
- Min.v.SZW (Pensioenuitvoerders)	22,53
<i>Taakstelling 2008 - 2011</i>	
Taakstelling 2011 8 procent	7,90
Realisatie taakstelling in 2008 2,5 procent	2,53
Resterende taakstelling 5,5 procent	5,37

Begrote kosten 2008 vs.het externe kader

In de opgestelde toezichtbegroting voor 2008 is 2,5 procent van de taakstelling van acht procent gerealiseerd (zie tabel 1.3.1, onder 'Taakstelling 2008-2011').

Van het totale bedrag voor toezichtkosten van EUR 98,3 miljoen valt EUR 22,5 miljoen (Pensioenwet, Pw) onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van SZW. Dit betreft EUR 22,2 miljoen voor prudentieel toezicht op pensioenfondsen en EUR 0,3 miljoen voor materieel toezicht op verzekeraars die

pensioenregelingen uitvoeren. De overige EUR 75,7 miljoen valt onder verantwoordelijkheid van het ministerie van Financiën. Het volgende moet hierbij worden opgemerkt:

- In de bovengenoemde begroting van EUR 22,5 miljoen (verantwoordelijkheid SZW) zijn niet de kosten opgenomen van een mogelijke evaluatie van de 'Pension Fund Governance (PFG)'-principes. Voor zover deze kosten buiten het bereik vallen van de reguliere werkzaamheden van DNB binnen het aandachtsgebied van PFG, zullen ze separaat worden doorbelast aan SZW;
- Per 1 november 2007 treedt de Wet implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten (MiFID) in werking. Deze wet heeft onder meer als gevolg dat adviseren in financiële instrumenten een vergunningsplichtige beleggingsdienst wordt. De implementatie van de MiFID behelst voor DNB een nieuwe toezichtstaak waar het gaat om adviseurs in financiële instrumenten die als gevolg van de nieuwe wetgeving zullen worden aangemerkt als beleggingsonderneming. Voor een groot aantal adviseurs zal een verlicht nationaal regime worden ingericht. Over de reikwijdte van het nationale regime en over de taakafbakening vindt nog overleg plaats tussen het ministerie van Financiën, de AFM en DNB. Hierdoor waren tijdens het opstellen van deze ZBO-begroting de mogelijke consequenties voor DNB met betrekking tot personeelsinzet en kosten nog niet bekend. In de voorliggende begroting is met eventuele consequenties van de invoering van de MiFID geen rekening gehouden. Mocht daar aanleiding toe zijn, dan dient DNB een aanvullende begroting in;
- Naar verwachting treedt in de loop van 2008 de wet op het toezicht op UCITS (toezicht uit hoofde van covered bonds wetgeving) in werking. Op dit moment zijn de consequenties voor DNB nog niet bekend zodat ook voor deze nieuwe wet de budgettaire implicaties nog niet in onderliggende begroting zijn meegenomen. Bij indiening van het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer zullen ook de budgettaire consequenties inzichtelijk worden gemaakt.

Ontwikkelingen 2007- 2008

De toezichtbegroting 2008 bedraagt EUR 98,3 miljoen, dit is EUR 1,5 miljoen hoger dan in 2007. In 2008 wordt een 2,4 procent kostenstijging met betrekking tot de cao en prijsstijgingen verwacht ter waarde van EUR 2,3 miljoen.

Door besparingen op de pensioenlasten, ombuigingen bij de ondersteuning en verminderde inzet van ondersteuning dalen de kosten bij vrijwel alle doelgroepen. Zie voor details per doelgroep onderstaande tabel 1.3.2. De kosten voor toezicht Banken stijgen door intensivering van toezichtactiviteiten (+6 fte's) en meer juridische activiteiten. Ook bij toezicht Pensioenfondsen (+3 fte's) en Verzekeraars (Herverzekeraars, +3 fte's) is sprake van extra capaciteitsinzet, zoals al is toegelicht bij tabel 1.1.2. Verminderde toezichtactiviteiten bij Geldtransactiekantoren en Trustkantoren resulteren in een daling van de kosten voor het toezicht op desbetreffende doelgroepen.

Binnen het toezicht op Verzekeraars is de verdeling tussen het toezicht op zorgverzekeraars en overige verzekeraars aangepast op basis van ervaringscijfers in 2006 en 2007. Hierdoor is ongeveer EUR 1,5

miljoen verschoven van zorgverzekeraars naar overige verzekeraars. De toegepaste verdeling in de begroting 2007 betrof een eerste indicatie.

Tabel 1.3.2 Ontwikkeling toezichtkosten begroting 2007 vs. begroting 2008

EUR miljoen

	Banken 1)	Pen- sioen- fond- sen	Verze- keraars 2)	Geld trans- actie- kanto- ren	Beleg- gings- instel- lingen	Beleg- gings- onderne- mingen	Trust kan- toren	Wid Mot Sanctie wet ³⁾	Totaal
Begroting 2007	38,01	21,96	26,76	2,52	0,88	2,89	3,13	0,63	96,78
Cao / inflatie 2008 (2,4 procent)	0,91	0,53	0,64	0,06	0,02	0,07	0,08	0,02	2,32
Subtotaal	38,92	22,48	27,40	2,58	0,90	2,96	3,21	0,65	99,10
Intensivering	1,80	0,51	0,69		0,06	0,09			3,15
Besparingen	-1,11	-0,77	-1,50	-0,29	-0,05	-0,08	-0,16	-0,02	-3,98
Begroting 2008	39,61	22,23	26,60	2,29	0,90	2,97	3,05	0,62	98,27
Intensivering/reductie in percentage	+1,8%	-1,1%	-2,9%	-11,4%	+0,2%	+0,2%	-5,0%	-3,3%	-0,8%

¹⁾ Banken inclusief elektronischgeldinstellingen en overige kredietinstellingen (niet banken).

²⁾ Hieronder is EUR 4,8 miljoen opgenomen voor het toezicht op zorgverzekeraars en in verband met het materieel toezicht op verzekeraars uit hoofde van Pw EUR 0,3 miljoen.

³⁾ Betreft in het kader van Wid en Mot enkel het toezicht op casino's en creditcardmaatschappijen.

De detaillering begrote kosten per doelgroep

De uitsplitsing van de kosten per doelgroep naar activiteiten is opgenomen in tabel 1.3.3.

Tabel 1.3.3 Kosten toezicht per doelgroep

EUR miljoen

	Banken ¹⁾	Pen- sioen- fond- sen	Verze- keraars ²⁾	Geld trans- actie- kanto- ren	Beleg- gings- instel- lingen	Beleg- gings- onderne- mingen	Trust kan- toren	Wid Mot Sanctie wet ³⁾	Totaal
Uitvoerende activiteiten									
Toetreding	1,07	0,54	1,06	0,16	0,08	0,11	0,32	-	3,35
Lopend toezicht	12,07	8,02	8,85	0,49	0,30	0,90	0,84	0,11	31,58
Handhaving	1,06	-	0,46	0,23	-	0,03	0,26	0,10	2,13
Statistiek	1,57	0,70	0,80	0,15	-	0,14	-	-	3,37
Totaal uitvoerend	15,77	9,27	11,18	1,03	0,38	1,17	1,41	0,21	40,42
Toezichtbrede activiteiten									
Kennisopbouw	0,54	0,27	0,25	-	-	0,02	-	-	1,07
Extern beleid en regelgeving	2,41	0,81	1,48	0,03	0,05	0,09	0,03	0,03	4,92
Intern beleid	1,60	1,06	1,24	0,01	0,03	0,23	0,02	0,11	4,29
Juridische activiteiten	2,57	0,67	0,75	0,21	0,05	0,07	0,26	0,00	4,58
Externe communicatie	0,55	0,33	0,34	0,01	0,01	0,04	0,02	0,00	1,31
Totaal toezichtbreed	7,67	3,13	4,05	0,27	0,14	0,45	0,33	0,15	16,17
Totaal primaire activiteiten	23,44	12,40	15,23	1,30	0,51	1,62	1,74	0,36	56,60
Ondersteunende activiteiten									
Besturing	2,92	1,76	2,11	0,17	0,07	0,24	0,22	0,04	7,54
Juridische ondersteuning	0,93	0,39	0,40	0,09	0,02	0,04	0,12	0,00	1,99
ICT-ondersteuning	3,39	1,75	2,17	0,20	0,10	0,37	0,19	0,07	8,25
P&O-ondersteuning	2,19	1,31	1,58	0,13	0,05	0,18	0,17	0,03	5,64
Communicatieondersteuning	0,89	0,46	0,57	0,04	0,02	0,06	0,05	0,01	2,11
Informatievoorziening	3,10	2,55	2,64	0,21	0,07	0,24	0,37	0,06	9,25
Facilitaire diensten	2,66	1,55	1,84	0,14	0,06	0,21	0,18	0,04	6,67
Beveiliging en transport	0,09	0,05	0,06	0,00	0,00	0,01	0,01	0,00	0,22
Totaal ondersteunende activiteiten	16,17	9,83	11,37	0,99	0,39	1,35	1,31	0,27	41,67
Totaal begroting 2008	39,61	22,23	26,60	2,29	0,90	2,97	3,05	0,62	98,27
Begroting 2007	38,01	21,96	26,76	2,52	0,88	2,89	3,13	0,63	96,78
Vershil	1,61	0,27	-0,16	-0,23	0,02	0,08	-0,09	-0,01	1,49
Realisatie 2006	35,82	20,19	24,94	2,42	0,77	2,76	2,85	0,65	90,39

¹⁾ Banken inclusief elektronischgeldinstellingen en overige kredietinstellingen (niet banken).

²⁾ Hieronder is EUR 4,8 miljoen opgenomen voor het toezicht op zorgverzekeraars en in verband met het materieel toezicht op verzekeraars uit hoofde van Pw EUR 0,3 miljoen.

³⁾ Betreft in het kader van Wid en Mot enkel het toezicht op casino's en creditcardmaatschappijen.

In tabel 1.3.4 is de uitsplitsing van de kosten naar kostencategorie weergegeven. De personeelskosten zijn uitgesplitst in de personeelskosten die betrekking hebben op de primaire activiteiten, respectievelijk de ondersteunende activiteiten.

Tabel 1.3.4 Toezichtskosten categoriaal

EUR miljoen

	Banken 1)	Pen- sioen- fond- sen	Verze- keraars 2)	Geld trans- actie- kanto- ren	Beleg- gings- instel- lingen	Beleg- gings- onderne- mingen	Trust kan- toren	Wid Mot Sanctie wet 3)	Totaal
Reguliere bedrijfskosten									
Personeelskosten	28,95	16,88	20,00	1,73	0,69	2,25	2,32	0,45	73,26
Andere beheerskosten	8,34	4,01	5,01	0,41	0,16	0,53	0,55	0,13	19,14
Afschrijvingen	2,51	1,46	1,72	0,15	0,06	0,21	0,19	0,04	6,35
Overige bedrijfsopbrengsten	-0,19	-0,11	-0,13	-0,01	-0,00	-0,01	-0,02	-0,00	-0,48
Totaal	39,61	22,23	26,60	2,29	0,90	2,97	3,05	0,62	98,27
Personeelskosten									
Primaire activiteiten	19,68	11,15	13,47	1,15	0,46	1,48	1,54	0,30	49,22
Ondersteunende activiteiten	9,27	5,73	6,53	0,58	0,23	0,77	0,78	0,16	24,04
Totaal personeelskosten	28,95	16,88	20,00	1,73	0,69	2,25	2,32	0,45	73,26
Fte									
Primaire activiteiten	175,8	104,4	123,8	10,7	4,2	13,9	14,0	2,5	449,4
Ondersteunende activiteiten	86,3	54,2	61,2	5,4	2,1	7,2	7,5	1,5	225,4
Totaal fte	262,1	158,6	185,0	16,1	6,4	21,1	21,4	4,1	674,8

¹⁾ Banken inclusief elektronischgeldinstellingen en overige kredietinstellingen (niet banken).

²⁾ Hieronder is EUR 4,8 miljoen opgenomen voor het toezicht op zorgverzekeraars en in verband met het materieel toezicht op verzekeraars uit hoofde van Pw EUR 0,3 miljoen.

³⁾ Betreft in het kader van Wid en Mot enkel het toezicht op casino's en creditcardmaatschappijen.

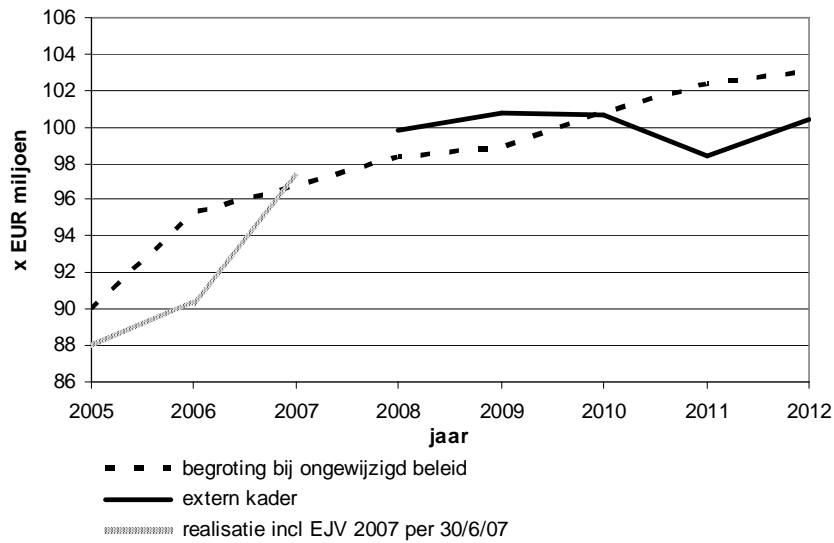
Meerjarige kostenontwikkeling

DNB is met betrekking tot de toezichttaak door de minister van Financiën gevraagd in een periode van vier jaar de totale toezichtskosten voor overheid en sector met acht procent te verlagen (basis is begroting 2007). DNB zal door het stellen van toezichtprioriteiten en mogelijke efficiëntiemaatregelen trachten hier invulling aan te geven. Gelet op de verwachte kostenontwikkeling in 2010 en verder, waaronder structureel hogere afschrijvingskosten door ICT- en huisvestingsinvesteringen, heeft DNB aangestuurd op een meer dan evenredige invulling van de taakstelling in 2008.

DNB onderzoekt op welke wijze de taakstelling na 2008 ingevuld kan worden. Hierbij wordt onderzocht of door verdere kostenbesparingen of door het stellen van prioriteiten met betrekking tot de in de toekomst uit te voeren toezichtactiviteiten, aan de taakstelling invulling gegeven kan worden.

DNB streeft naar een continue verbetering van de verhouding van primaire en ondersteunende kosten, een grotere beheersbaarheid van kosten en bedrijfsvoering en een structurele verlaging van kosten van ondersteunende activiteiten (onder andere door procesoptimalisatie). DNB heeft in 2007 een aantal besparingstrajecten opgestart die ook in 2009 tot lagere kosten zullen leiden. Zo wordt de inkoopfunctie verder geprofessionaliseerd en worden de effecten van ingezette reorganisaties bij de ondersteuning zichtbaar. De meerjarige kostenontwikkeling is als volgt:

Figuur 1.3.5. Toezichtkosten inclusief prijscompensatie

Financiering toezichtkosten

De financiering van de kosten van toezicht, waarin een onderscheid wordt gemaakt tussen de overheidsbijdrage en de bijdrage van de sector, is in onderstaande tabel 1.3.6 opgenomen, inclusief een vergelijking met de bijdrage van de sector in 2007. Een toelichting op de heffingssystematiek en de bijbehorende afspraken per doelgroep zijn opgenomen in bijlage 3.

Tabel 1.3.6 Financiering toezichtkosten 2008

EUR miljoen

	Banken ¹⁾	Pen-sioen-fond-sen	Verze-ke-raars	waarvan Verze-ke-raars (excl. Zorg)	waarvan Zorg-ke-raars	Geld trans-actie-kantoren	Beleg-gings-instel-lingen	Beleg-gings-onderne-mingen	Trust kan-toren	Wid Mot Sanctie wet ²⁾	Totaal
Begrote kosten 2008	39,61	22,23	26,60	21,79	4,81	2,29	0,90	2,97	3,05	0,62	98,27
Bijdrage overheid 2008	5,15	1,56	3,72	3,05	0,67	2,06	0,04	0,12	2,44	0,62	15,70
Bijdrage sector 2008 ³⁾	34,46	20,67	22,88	18,74	4,14	0,23	0,86	2,85	0,61	-	82,56
Bijdrage sector 2007	33,19	19,54	23,82	17,68	6,14	0,42	0,77	2,53	0,63	-	80,89

¹⁾ Banken inclusief elektronischgeldinstellingen en overige kredietinstellingen (niet banken).

²⁾ Betreft in het kader van Wid en Wet Mot enkel het toezicht op casino's en creditcardmaatschappijen.

³⁾ Van de totale bijdrage sectoren wordt een deel, naar verwachting minder dan 10 procent, gedekt door leges.

Opmerking:

Naar aanleiding van de evaluatie van de overheidsbijdrage heeft DNB een voorstel gedaan aan het ministerie van Financiën over de hoogte van de overheidsbijdrage en bijbehorende systematiek (zie ook bijlage 3). De bedragen in tabel 1.3.6 zijn hierop gebaseerd. Op ambtelijk niveau is er overeenstemming over het voorstel van DNB, maar de minister zal het voorstel nog moeten goedkeuren.

2 TOEZICHT PER DOELGROEP

De Nederlandsche Bank houdt toezicht op banken, pensioenfondsen, verzekeringsmaatschappijen, geldtransactiekantoren, trustkantoren, beleggingsinstellingen en beleggingsondernemingen. Ook houdt DNB toezicht op grond van Wet Identificatie bij dienstverlening (Wid), Wet Melding ongebruikelijke transacties (Wet Mot) en de Sanctiewet. Per toezichtdoelgroep wordt in dit hoofdstuk een overzicht gegeven van de doelstellingen en begrote kosten.

2.1 Banken: EUR 39,61 miljoen

Circa negentig banken vallen onder het prudentieel toezicht van DNB. Van deze banken zijn sommige onderdeel van een financieel conglomeraat.

DNB voert haar toezicht uit op basis van de Wet op het financieel toezicht. Oogmerk is het bevorderen van de soliditeit en integriteit van de onder toezicht staande instellingen en zo bij te dragen aan de stabiliteit van het financiële stelsel en de bescherming van de belangen van de rekeninghouders. Het toezicht richt zich vooral op het voorkomen van ernstige problemen bij onder toezicht staande instellingen. Streven is dan ook te komen tot een tijdige identificatie van risico's voor de financiële stabiliteit of reputatie van instellingen; een open en heldere communicatie met de instellingen over de door DNB gesignaleerde risico's; en tijdige en effectieve interventies om actief bij te dragen aan een goede risicobeheersing.

Voor de bankensector zijn een kwalitatief goed handhavingproces en een adequaat integriteitproces van belang. In samenwerking met andere toezichthouders en handhavingpartners worden deze processen uitgevoerd. Voor iedere bank maakt DNB elk jaar een risicoanalyse en een toezichtplanning, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende toezichtactiviteiten: toetreding, regulier toezicht en handhaving.

In het licht van recente ontwikkelingen in de bankensector en de doelen die ons als toezichthouder voor ogen staan, krijgen de volgende thema's bijzondere aandacht in 2008:

- Een goede uitvoering van geëffectueerde en/of voorgenomen fusies en overnames;
- Begeleiden en beoordelen van de overgang op Bazel II, met een bijzondere aandacht voor de interne beoordelingen van het vereiste kapitaal door de banken (Pilaar 2);
- Risico's en risicobeheersing van 'off-balance sheet'-structuren;
- Het gebruik van 'stress-testen' bij het risicobeheer door banken;
- Kwaliteit van de managementinformatie ten behoeve van de raden van bestuur en raden van commissarissen;
- Naleving integere bedrijfsvoering met betrekking tot vastgoedfinancieringen;
- Opvolging geven aan de bevindingen van de 'customer due diligence (CDD)'-onderzoeken uit 2005/2006.

Enkele belangrijke ontwikkelingen noodzaken tot een permanente uitbreiding van de toezichtcapaciteit voor banken met 6 fte's, namelijk:

- structurele ontwikkelingen in de financiële markten. Deze ontwikkelingen leiden tot een toenemende complexiteit van het verhandelen van kredietrisio's, een toenemende complexiteit van kwantitatieve risicomodellen en -technieken en belangrijke en ingrijpende wijzigingen in de structuur en dynamiek van het internationale bankwezen;
- veranderende maatschappelijke waarden en verwachtingen. Een verdergaande juridisering van de samenleving en hogere eisen aan de verantwoording van de toezichthouder leiden tot steeds hogere eisen aan de onderbouwing van toezichtinterventies. Tegelijkertijd wordt het toezicht op integriteit belangrijker;
- ontwikkelingen in de regelgeving en de wijze van toezicht hierop. Een steeds meer principle-based benadering van de (internationale) bancaire regelgeving en toezichtaanpak brengt met zich mee dat toezichthouders veel capaciteit moeten besteden aan het beoordelen van specifieke toepassingen en interpretaties van de regelgeving door banken.

Tabel 1 geeft een overzicht van de belangrijkste operationele doelstellingen van het banktoezicht.

Tabel 1. Belangrijkste doelstellingen Banken

Doelstelling 2008	Indicator 2008	Streefwaarde 2008
Goede uitvoering toezicht: effectief risicogebaseerd toezicht op banken, daarmee actief bijdragend aan een gezonde financiële sector	Adequate risico-identificatie en tijdige, gepaste en effectieve interventies waar nodig. Daarnaast inspelen op snelle marktontwikkelingen en veranderende regelgeving. Incl. adequaat crisismanagement	Geen incidenten als gevolg van bij DNB bekende tekortkomingen bij instellingen onder toezicht
Goede uitvoering toezicht: aandacht voor risicobeheer	Uitvoering stress-testen / modelbeoordelingen en begeleiding invoering Pilaar 2. Opvolging bevindingen CDD-onderzoeken.	Onderzoeken uitgevoerd en aan instellingen gerapporteerd
Steeds beter toezicht: verdere professionalisering van toezichtorganisatie en innovatie van werkprocessen	Aanscherping van werkwijzen, processen en instrumenten en ontwikkeling van medewerkers	Beoogde veranderingen en verbeteringen gerealiseerd of zichtbaar in gang gezet
Steeds beter toezicht: efficiënte uitvoering van de aan DNB opgedragen taken	Optimaal inzetten effectieve middelen binnen het budget	Realisatie 2008 conform vastgesteld budget

2.2 Pensioenfondsen: EUR 22,23 miljoen

DNB houdt toezicht op circa 730 pensioenfondsen. DNB voert dit toezicht uit op basis van de Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling. Inzet van het toezicht is de bescherming van de financiële aanspraken van de deelnemers van de pensioenfondsen en de bewaking van de stabiliteit en integriteit van de individuele instellingen. Dit draagt bij aan de soliditeit van de financiële sector.

Kort na 2000 kwamen de pensioenfondsen in een zorgwekkende financiële positie, mede door tegenvallende ontwikkelingen op de financiële markten. Sindsdien heeft zich een ommekeer ten goede voorgedaan. Het toezicht is er thans vooral op gericht om de fundamenteën verder te verbeteren. Per 1 januari 2007 is de nieuwe Pensioenwet (Pw) van kracht geworden met het bijbehorende Financieel Toetsingskader (FTK). Vanwege de gefaseerde implementatie zal een aantal bepalingen uit deze Pw ingaan per 1 januari 2008. Komend jaar werken DNB en de pensioenfondsen met het nieuwe normenkader waarbij de ontwikkeling van best practices de aandacht heeft. Een voorbeeld is de continuïteitsanalyse.

Het instellen van verhoogd toezicht, in de vorm van tijdige en effectieve interventies, blijft voorrang houden. Naast het prudentieel toezicht op pensioenfondsen houdt DNB ook materieel toezicht op pensioenuitvoerders. Dit materiële toezicht behelst voornamelijk het inhoudelijk beoordelen en toetsen van de mate waarin statuten en reglementen van de onder toezicht gestelde instellingen voldoen aan de wet en andere relevante regelgeving².

Bijzondere speerpunten en aandachtsgebieden voor 2008 zijn:

- Nieuwe producten. Eind 2007 en in 2008 zullen de pensioenfondsen met nieuwe producten komen die bijzondere aandacht vergen uit hoofde van toezicht. Voorbeelden zijn: aanpassingen in de pensioenreglementen, de continuïteitsanalyse, de uitvoeringsovereenkomst, de indexatiematrix en het indexatielabel. Voorts dient de Pension Fund Governance op 1 januari 2008 geïmplementeerd te zijn, conform de principes uit de STAR-code;
- Interne modellen voor de solvabiliteitstoets. DNB zal deze modellen van de pensioenfondsen beoordelen. Na goedkeuring geeft DNB toestemming tot het gebruik ervan;
- Samenwerking Autoriteit Financiële Markten (AFM)-DNB. In 2008 wordt een aantal bepalingen uit de Pw van kracht waarvan het toezicht is belegd bij de AFM (bijvoorbeeld de communicatie over het indexatielabel). Voor een adequate toezichtuitvoering op pensioenfondsen is het dan ook van belang dat de samenwerking AFM-DNB optimaal verloopt op basis van het nieuwe convenant;
- Verdere intensivering integriteittoezicht, met blijvende focus op vermogensbeheer;
- Herverzekerde pensioenfondsen krijgen speciale aandacht: het FTK is ook op hen van toepassing en heeft in bepaalde omstandigheden de nodige impact.

Het aantal pensioenfondsen is de afgelopen jaren gedaald. Er bestaat echter geen direct verband tussen de toezichtinspanning en het aantal fondsen. Het aantal deelnemers in pensioenfondsen neemt niet af. Daarnaast zijn er fondsen samengegaan, wat (tijdelijk) een extra inspanning voor de toezichthouder betekent. Grotere fondsen zijn in de regel ook complexer, en vergen uit dien hoofde een grotere toezichtinspanning. Verder is er vanuit risicogebaseerde optiek in het verleden te weinig aandacht besteed aan de grotere fondsen. Bij deze fondsen is daarom een inhaalslag gaande.

---

² Materieel toezicht op verzekeraars die pensioenregelingen uitvoeren, is begroot onder verzekeraars (zie 3).

Er zijn meer ontwikkelingen die van invloed zijn op de benodigde toezichtinspanning. Zo is het pensioentoezicht geïntensiveerd in verband met de invoering van het FTK, de toenemende complexiteit van beleggingsproducten en het toezicht op de governance van pensioenfondsen. Daartegenover staat dat de dekkingsgraden van pensioenfondsen zijn verbeterd, hoewel de gevoeligheid voor marktontwikkelingen is toegenomen. Ook de versterking van de governance van pensioenfondsen heeft een positief effect. Zoals eerder aangegeven, als pensioenfondsen hun zaken structureel op orde hebben, dan zal dat ook een dempend effect hebben op de noodzakelijke toezichtinspanning.

Aan de hand van FIRM wordt naar het totale risicospectrum gekeken. Als het risicobeeld verbetert, zal de toezichtinspanning verminderen. Dit is echter een geleidelijk proces dat langjarig bekeken moet worden. Per saldo is de begrote toezichtinspanning in 2008 licht gestegen (3 fte) ten opzichte van 2007. In 2007 was de capaciteit echter met 6,3 fte verlaagd.

De ontwikkelingen in de pensioensector vragen om een actieve dialoog met de pensioenkoopels. De pensioenkoopels leveren een constructieve bijdrage en houden DNB als toezichthouder scherp, ook waar het gaat om beheersing van de toezichtkosten en administratieve lasten.

Tabel 2 geeft de belangrijkste operationele doelstellingen voor pensioenfondsen weer.

Tabel 2. Belangrijkste doelstellingen Pensioenfondsen

Doelstelling 2008	Indicator 2008	Streefwaarde 2008
Goede uitvoering toezicht: risicogebaseerd	1. Actueel en getrouw beeld als vereiste voor risicogebaseerd toezicht 2. Integriteittoezicht integreren in regulier toezicht 3. Quality assurance operationaliseren	1. Volledige vastlegging risicoscores van instellingen in risicotool FIRM op basis van gegevens niet ouder dan twee jaar. Beoordeling PW- en FTK- implementatie. 2. Integriteitstoezicht ingebed in organisatie 3. Volledige jaarcyclus gedraaid incl. rapportages
Goede uitvoering toezicht: interventies	Effectieve en tijdige interventies.	Adequate bescherming van de belangen van stakeholders
Goede uitvoering toezicht: governance	Toezicht op Pension Fund Governance (PFG) op basis van STAR	Het beoordelen dat de implementatie van PFG bij fondsen tijdig en conform de wet- en regelgeving is geschied. Verankeren in regulier toezicht
Externe ontwikkelingen: invoering pensioenwet	Uitvoering implementatieactiviteiten als gevolg van invoering Pensioenwet (Pw)	Implementatieactiviteiten uitgevoerd: beoordelen actualiteit beleidsregels, ontwikkeling indexatielabel en heldere informatie (m.b.v. Open Boek)
Externe ontwikkelingen: asset pooling	Instellen van toezicht op grensoverschrijdende vermogensbeheerfondsen (asset pooling)	Contacten onderhouden en informatie uitwisselen met nationale toezichthouders m.b.t. asset pooling
Steeds beter toezicht: samenwerking	Taakverdeling AFM-DNB obv convenant juli 2007	Obv tijdige informatie-uitwisseling en afstemming van toezicht-werkzaamheden bereiken van een efficiënte en effectieve samenwerking

2.3 Verzekeraars: EUR 26,60 miljoen

DNB houdt krachtens de Wet op het financieel toezicht (Wft) toezicht op circa 500 verzekeraars, waarvan sommigen deel uitmaken van een financieel conglomeraat. Per 1 januari 2008 komen ook zeventien herverzekeraars onder het toezicht van DNB. Bij het verzekeringstoezicht staat het belang van polishouders centraal. Uit hoofde van de Pensioenwet houdt DNB materieel toezicht op verzekeraars die rechtstreekse pensioenregelingen uitvoeren.

In 2008 wordt de reeds ingezette professionalisering van het risicogebaseerde toezicht op verzekeraars gecontinueerd. Streven is te komen tot een actueel en getrouw beeld van het risicoprofiel van de onder toezicht staande instellingen, om vroegtijdig de grootste – latente – prudentiële knelpunten bij instellingen te kunnen signaleren en waar nodig op te lossen. Voorts wordt het integriteitstoezicht bij verzekeraars het komende jaar verder versterkt. Ook de kennisopbouw, gestart in voorgaande jaren, zal doorgaan in 2008.

Het prudentiële toezicht op verzekeraars blijft in 2008 vooral gebaseerd op een ex post oordeelvorming over de risico's van de bedrijfsvoering van verzekeringsinstellingen; en de kwaliteit van de beheersingsorganisatie bij de desbetreffende verzekeraars.

Het toezicht op de herverzekeraars betekent voor DNB een uitbreiding van de toezichttaken.

Herverzekeraars moeten voortaan een vergunning bij DNB aanvragen. De nieuwe toezichttaken voor de Nederlandse herverzekeraars zijn afgeleid van de huidige toezichttaken op de verzekeraars. Voor deze uitbreiding komen drie extra formatieplaatsen, waarvan twee voor het directe toezicht.

Per 1 januari 2007 is het nieuwe rapportagekader voor verzekeraars van kracht is geworden. Deze verandering vergt in 2008 een extra toezichtsinspanning, omdat verzekeraars dan voor het eerst gaan rapporteren via de nieuwe Verzekeringsstaten.

Ook de voorbereidingen voor Solvency II – waarmee wordt beoogd om de solvabiliteitseisen voor verzekeraars risicogevoeliger te maken – vragen in 2008 om extra inspanningen. De zogenoemde vierde Quantitative Impact Study (QIS4) zal worden uitgevoerd op basis van gegevens van individuele verzekeraars.

Het integriteitstoezicht krijgt steeds meer richting dankzij de toenemende specifieke kennis op dit terrein en de nauwe samenwerking met experts van andere afdelingen van de organisatie. De introductie van self-assessments van instellingen op integriteitsgebied zal de toezichthouders snel inzicht geven in de beheersing van de integriteitsrisico's van de betrokken maatschappijen.

Er zal wederom geïnvesteerd worden in opleiding en training van medewerkers in combinatie met praktijkstages bij verzekeraars.

Op internationaal gebied zullen Nederlandse verzekeraars meer activiteiten in het buitenland ontplooiën dan wel gaan samenwerken met buitenlandse financiële instellingen. Daar zal DNB in haar toezicht verder op in spelen.

Specifiek op het gebied van zorgverzekeringen wil DNB in 2008 onder meer de volgende activiteiten uitvoeren:

- het kenniscentrum voor verzekeringen wordt voor de ziektekostensector uitgebreid met kennis over de werking van belangrijke systeemp parameters, zoals de verevening en de declaraties via Diagnose- Behandeling-Combinaties (DBC's);
- afstemming met externe partijen (in het bijzonder Nederlandse Zorgautoriteit (Nza), Zorgverzekeraars Nederland, College van zorgverzekeringen) over een eenduidig begrippenkader voor gemeenschappelijke rapportages en over samenwerking conform convenanten;
- beter inzicht in de risico's voor ziektekostenverzekeraars door middel van een inventarisatie en impactschatting.

Een bijzonder punt van aandacht vormen de ontwikkelingen rondom de beleggingsverzekeringen. Hier spelen risico's voor een groot volume aan schadevergoedingen en voor het opdrogen van de markt voor deze producten.

In tabel 3 staan de belangrijkste operationele doelstellingen voor verzekeraars.

Tabel 3. Belangrijkste doelstellingen Verzekeraars

Doelstelling 2008	Indicator 2008	Streefwaarde 2008
Goede uitvoering toezicht: risicogebaseerd	Actueel en getrouw beeld als vereiste voor risicogebaseerd toezicht mede door een goede analyse van de nieuwe verzekeringsstaten	Volledige vastlegging risicoscores van de instellingen in risicotool FIRM en bespreking met de betrokken instelling
Goede uitvoering toezicht: zorgverzekeraars	Meer inzicht verwerven in de inherente risico's van het zorgverzekeringsstelsel en de wijze waarop zorgverzekeraars die risico's kunnen beheersen	Inzicht verkrijgen in de parameters die het risico bepalen
Goede uitvoering toezicht: interventies	Effectieve en tijdige interventies	Adequate bescherming van de belangen van polishouders en andere stakeholders
Goede uitvoering toezicht: integriteit	Intensivering integriteittoezicht	Verder operationaliseren van een periodieke integriteitscan en het invoeren van een systeem van self-assessment
Externe ontwikkelingen: nieuwe verzek.staten	Implementatie nieuw rapportagekader voor verzekeringsmaatschappijen	Soepele overgang naar nieuw rapportagekader en begeleiden aanlevering gegevens via e-Line
Externe ontwikkelingen: toezicht op herverzekeraars	Invoering van toezicht op herverzekeraars	Soepele implementatie van herverzekeringtoezicht bij DNB en instellingen
Externe internationale ontwikkelingen: Solvency II voor verzekeraars	Economisch rationele invulling Solvency II voor verzekeraars	Vorbereidingen treffen voor invoering Solvency II, waaronder uitvoering QIS4
Steeds beter toezicht: kennis en samenwerking	1. Investeren in verzekeringskennis in de samenwerking met stakeholders (kennisinstituut) 2. Verdiepen van inzicht in (her-, zorg-) verzekeraars en hun markt door focus op kernrisico's, branchebrede thematische onderzoeken en investering van kennis, opleiding en contacten samen met de sector	Ontwikkelde initiatieven worden qua omvang en kwaliteit als voldoende beoordeeld

2.4 Geldtransactiekantoren: EUR 2,29 miljoen

DNB houdt toezicht op circa 25 geldtransactiekantoren op basis van de Wet inzake de geldtransactiekantoren (Wgt). Door het tegengaan van het witwassen van gelden en de financiering van terrorisme beoogt deze wet de integriteit van het financiële stelsel te beschermen.

Het toezicht op geldtransactiekantoren omvat het reguliere toezicht (correspondentie, toezichtbezoeken, gesprekken, beoordelen van maandrapportages) en onderzoeken. Andere taak is de beoordeling van registratieverzoeken van nieuwe geldtransactiekantoren. Geldtransactiekantoren moeten zich melden bij DNB voor registratie. Indien DNB het verzoek inwilligt, wordt het betreffende kantoor opgenomen in het register (gepubliceerd op dnb.nl).

Regelmatig spelen in deze sector integriteitincidenten die noodzaken tot het treffen van formele maatregelen, waaronder het schrappen van de registratie. De hierbij behorende procedures vragen in toenemende mate om juridische bijstand voor de toezichthouder.

De beschikbare toezichtcapaciteit van DNB wordt verdeeld op basis van een inschatting van de integriteitsrisico's van geldtransactiekantoren en de mate waarin zij deze risico's beheersen.

Verder draagt DNB bij aan de herziening van de Wgt, in combinatie met de implementatie van internationale regelgeving (EU Payment Services Directive en EU 3e Witwasrichtlijn). Ander aandachtspunt is het terugdringen van de rapportagelasten voor geldtransactiekantoren, zonder hiermee afbreuk te doen aan de effectiviteit van het toezicht.

Tabel 4 geeft de belangrijkste operationele doelstellingen voor geldtransactiekantoren.

Tabel 4. Belangrijkste doelstellingen Geldtransactiekantoren

Doelstelling 2008	Indicator 2008	Streefwaarde 2008
Goede uitvoering toezicht: risicogebaseerd	Actueel en getrouw beeld als vereiste voor risicogebaseerd toezicht	Volledige vastlegging risicoscores van alle instellingen in risicotool FIRM
Goede uitvoering toezicht: integere geldtransactiekantoren, geen illegale geldtransactiekantoren	Liquidaties, sluitingen, formele maatregelen, etc.	Tegen niet-integere of illegale geldtransactiekantoren wordt adequaat en zorgvuldig opgetreden

2.5 Beleggingsinstellingen en -ondernemingen: EUR 0,90 resp. EUR 2,97 miljoen

Op basis van de Wft houdt DNB prudentieel toezicht op circa 200 beleggingsinstellingen en 220 beleggingsondernemingen. Beleggingsinstellingen bieden collectieve beleggingen in effecten aan in de vorm van participaties in beleggingsfondsen of beleggingsmaatschappijen; beleggingsondernemingen bieden verschillende soorten beleggingsdiensten aan waaronder vermogensbeheer en bemiddeling in effectentransacties. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) voert het gedragstoezicht op beleggingsondernemingen en -instellingen, DNB houdt prudentieel toezicht op hun soliditeit. Voor de monitoring en analyse van de soliditeit gebruikt DNB (half)jaarverslagen, managementgesprekken en eventuele onderzoeken. Daarbij komen de periodieke financiële rapportages van de beleggingsondernemingen, een rapportagevorm waarvan beleggingsinstellingen zijn vrijgesteld. Beleggingsinstellingen en -ondernemingen dienen een vergunning aan te vragen bij de AFM. Daarbij doet DNB de prudentiële beoordeling van de aanvragen en geeft daarover advies aan de AFM. Voor deelnemingen in beleggingsondernemingen van tien procent of meer, moet de toezichthouder 'verklaringen van geen bezwaar' verlenen. Het prudentieel toetsen van deze aanvragen is een taak die de AFM in 2007 heeft overgedragen aan DNB.

In 2008 zal met betrekking tot het toezicht op *beleggingsondernemingen* de aandacht hoofdzakelijk gericht zijn op de implementatie van Bazel II. In dit kader zal met ingang van 1 januari 2008 moeten worden voldaan aan de voorschriften voor geconsolideerd toezicht. Tevens zullen beleggingsondernemingen per 1 januari 2008 het Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP) moeten hebben uitgevoerd waarbij huidige en toekomstige risico's worden geïdentificeerd, wordt aangegeven welke maatregelen zijn of worden getroffen om die risico's te mitigeren en welk extra

kapitaal eventueel benodigd is als buffer voor de resterende risico's. De betreffende eisen zullen proportioneel worden toegepast in die zin dat rekening wordt gehouden met aard, omvang en complexiteit van de beleggingsonderneming en de door haar verleende beleggingsdiensten: grote en/of complexe instellingen zullen een uitgebreidere self-assessment dienen uit te voeren dan kleine en/of eenvoudige instellingen. Andere wijzigingen waar beleggingsondernemingen in 2008 mee te maken krijgen betreffen de introductie van nieuwe rapportageformulieren en de nieuwe tool (e-Line) voor de aanlevering van de rapportages bij DNB.

Met betrekking tot het toezicht op *beleggingsinstellingen* zal in 2008 vooral gestreefd worden naar vergroting van de efficiëntie door een meer risicogebaseerde benadering.

In tabel 5 staan de belangrijkste operationele doelstellingen voor beleggingsinstellingen en -ondernemingen.

Tabel 5. Belangrijkste doelstellingen Beleggingsinstellingen en -ondernemingen

Doelstelling 2008	Indicator 2008	Streefwaarde 2008
Goede uitvoering toezicht: risicogebaseerd	Actueel en getrouw beeld als vereiste voor risicogebaseerd toezicht	Volledige vastlegging risicoscores in risicotool FIRM
Goede uitvoering toezicht: solide beleggings-ondernemingen en -instellingen	Effectieve en tijdige interventies	Tegen niet-solide beleggingsondernemingen en -instellingen wordt adequaat en zorgvuldig opgetreden
Goede uitvoering toezicht: invoering regels Bazel II voor beleggingsondernemingen	1. Implementatie geconsolideerd toezicht 2. Implementatie ICAAP	1. Tijdige en soepele overgang op geconsolideerd toezicht 2. Tijdige uitvoering van ICAAP gebaseerd op proportionaliteit
Externe ontwikkelingen: nieuw rapportagekader	Invoering van nieuw rapportagekader voor beleggingsondernemingen	Soepele overgang naar nieuw rapportagekader en begeleiden aanlevering gegevens via e-Line
Steeds beter toezicht: samenwerking	Goede samenwerking AFM-DNB	Obv tijdige informatie-uitwisseling en afstemming van toezicht-werkzaamheden bereiken van een efficiënte en effectieve samenwerking

2.6 Trustkantoren: EUR 3,05 miljoen

DNB houdt toezicht op trustkantoren onder de Wet toezicht trustkantoren (Wtt). Deze wet is gericht op de bestrijding van het witwassen van gelden en de financiering van terrorisme, ter bescherming van de integriteit van het financiële stelsel.

Trustkantoren vervullen een rol als poortwachter. Zij moeten een grondige kennis hebben van hun cliënten, hun activiteiten en de herkomst en bestemming van hun geldstromen. Trustkantoren moeten de daarmee eventueel gepaard gaande integriteitrisico's schatten en passende beheersingsmaatregelen nemen. Het toezicht op trustkantoren bestaat uit regulier toezicht (correspondentie, toezichtbezoeken, gesprekken), onderzoeken en de beoordeling van vergunningaanvragen van nieuwe trustkantoren. Circa 140 trustkantoren hebben inmiddels een vergunning van DNB.

De beschikbare toezichtcapaciteit wordt verdeeld op basis van inschatting van de integriteitrisico's en de mate waarin trustkantoren deze beheersen. Bij constatering van een overtreding treft DNB maatregelen – met inachtneming van de wettelijke voorwaarden. In het uiterste geval kan worden overgegaan tot het intrekken van de Wtt-vergunning.

Tabel 6 biedt de belangrijkste operationele doelstellingen voor trustkantoren.

Tabel 6. Belangrijkste doelstellingen Trustkantoren

Doelstelling 2008	Indicator 2008	Streefwaarde 2008
Goede uitvoering toezicht: risicogebaseerd	Actueel en getrouw beeld als vereiste voor risicogebaseerd toezicht	Volledige vastlegging risicoscores van alle instellingen in risicotool FIRM
Goede uitvoering toezicht: integere trustkantoren, geen illegale trustkantoren	Liquidaties, sluitingen, formele maatregelen, etc.	Tegen niet-integere en illegale trustkantoren wordt adequaat en zorgvuldig opgetreden

2.7 Wid/Wet Mot/Sanctiewet: EUR 0,62 miljoen

DNB houdt toezicht op de naleving van drie specifieke wetten: de Wet identificatie bij dienstverlening (Wid), de Wet melding ongebruikelijke transacties (Wet Mot) en de Sanctiewet. Deze wetten zijn gericht op de bestrijding van het witwassen van crimineel geld en terrorismefinanciering.

Op grond van deze wetten moeten financiële instellingen hun cliënten identificeren en ongebruikelijke transacties (kunnen) herkennen en onmiddellijk melden aan het 'Meldpunt Ongebruikelijke Transacties', een speciaal hiervoor ingesteld meldpunt van de overheid. Ook moeten financiële instellingen de tegoeden bevriezen die toebehoren aan (rechts)personen die voorkomen op de internationale sanctielijsten (VN en EU).

Bij de uitvoering van het toezicht op deze wetten kiest DNB voor een risicogeorïenteerde aanpak. Dit sluit aan bij de verdere intensivering van het integriteittoezicht.

In het integriteittoezicht staan voor DNB enkele aspecten voorop. Een goede uitvoering van dit toezicht hangt nauw samen met het 'customer due diligence'-principe, vrij vertaald met het principe van 'ken uw klant'. Met kennis van de achtergrond van de cliënt, de herkomst van zijn vermogen en zijn reguliere transactiepatroon, kan een financiële instelling beter ongebruikelijke transacties herkennen. DNB neemt daarom het toezicht op de naleving van deze wetten mee in het lopende toezicht en onderzoeken.

Uitzondering daarop zijn de creditcardmaatschappijen en de casino's (Holland Casino), omdat deze instellingen uitsluitend op grond van deze wetten onder DNB-toezicht staan. Deze instellingen zijn afzonderlijk opgenomen in de planning voor het specifieke Wid/Wet Mot/Sanctiewet-toezicht. Het toezicht op creditcardmaatschappijen is zo veel mogelijk geschoeid op een analyse van de witwasrisico's van de verschillende soorten transacties. Onder dit toezicht vallen ook de buitenlandse creditcardmaatschappijen ('issuers') die hun diensten in Nederland aanbieden. Op Holland Casino is er

doorlopend toezicht vanuit Wid en Wet Mot. Holland Casino en creditcardmaatschappijen vallen niet onder de Sanctiewet.

Tabel 7 bevat de belangrijkste operationele doelstellingen voor Wid, Wet Mot en Sanctiewet.

Tabel 7. Belangrijkste doelstellingen Wid/Wet Mot/Sanctiewet

Doelstelling 2008	Indicator 2008	Streefwaarde 2008
Goede uitvoering toezicht: effectief risicogebaseerd toezicht op de integere bedrijfsvoering bij instellingen	Adequate risico-identificatie en tijdige, gepaste en effectieve interventies waar nodig	Geen incidenten als gevolg van bij DNB bekende tekortkomingen bij instellingen
Goede uitvoering toezicht: intensivering integriteittoezicht, vooral Wid/Wet Mot/Sanctiewet en integriteit van bestuurders en bedrijfsvoering	Gewicht van integriteittoezicht verder toegenomen en verder geïntegreerd in overig toezicht, met behoud van juiste distantie	Operationaliseren jaarlijkse integriteitsscan, systeem van self-assessment en proactief onderzoek van integriteit-issues
Goede uitvoering toezicht: integere creditcardmaatschappijen en casino's	Liquidaties, sluitingen, formele maatregelen, etc.	Tegen niet-integere creditcardmaatschappijen en casino's wordt adequaat en zorgvuldig opgetreden

3 EXPORTKREDIET EN –INVESTERINGSVERZEKERING: EUR 1,3 MILJOEN

De afgelopen 85 jaar heeft DNB een bijdrage geleverd aan het Nederlandse beleid op het gebied van de exportkrediet- en investeringsverzekeringsfaciliteiten (Ekv) van de Staat. In 2008 komt hieraan een einde. Mei 2007 besloot het ministerie van Financiën de organisatie rondom Ekv sterk te stroomlijnen. In de nieuwe opzet zal DNB geen rol meer vervullen. Haar riskmanagementtaken worden overgenomen door Financiën en gedeeltelijk door Atradius. De overdracht van kennis en taken wordt in overleg met Financiën en Atradius projectmatig aangepakt. De afronding van de overdracht en de beëindiging van de Ekv-werkzaamheden van de Bank is voor eind juni 2008 voorzien.

3.1 Doelstellingen en inspanningen

Het eerste halfjaar 2008 zal in het teken staan van de afronding van de taak- en kennisoverdracht en de begeleiding en zorg voor de betrokken medewerkers. In deze laatste fase blijft DNB zich op meerdere terreinen inzetten voor de Ekv: bijdragen in de Commissie Advisering Risicobeleid; zakelijke en tijdige beoordelingen van verzekeringsaanvragen in het Kredietcomité; en inbreng van expertise in internationaal overleg. Deze werkzaamheden zullen ten behoeve van de kennisoverdracht in toenemende mate gezamenlijk met medewerkers van Financiën respectievelijk Atradius worden uitgevoerd.

In deze periode zullen de taken van de Ekv-medewerkers komen te vervallen. Voor deze medewerkers is het Sociaal Plan van DNB van toepassing, met ingang van de beëindiging van hun Ekv-werkzaamheden. Vanaf dat moment worden ook de inspanningen geïntensiveerd om met hen een nieuwe werkring te vinden, binnen of buiten de organisatie.

Het belangrijkste product dat DNB nog zal opleveren op dit taakgebied is een operationele versie van het portfoliomodel. Dit model brengt de voornaamste risico's van de verzekeringsportefeuille in beeld.

Daarnaast verschaft het model informatie over de waarschijnlijke gevolgen van economische scenario's en de invloed van actief portfoliebeleid op het risicoprofiel.

Tabel 3.1.1 bevat de belangrijkste operationele doelstelling voor Ekv.

Tabel 3.1.1 Belangrijkste doelstelling Ekv

Doelstelling 2008	Indicator 2008	Streefwaarde 2008
Overdracht van Ekv-kennis en taken	1. Kennisoverdracht 2. Oplevering portfeuillemodel EKV op landenniveau	1. Afgerond per Q2. 2. Oplevering in Q2 volgens projectplanning

Voor directe uitvoering van de Ekv-taak en kennisoverdracht zijn in 2008 gemiddeld 6,2 fte's beschikbaar. Tweederde van de personele inzet is voor advisering aan de minister van Financiën, onder andere over risicomangement en nationale en internationale beleidskwesties; een derde van de personele inzet is voor de advisering over verzekeringsacceptaties, schadeafhandeling en incasso's.

Tabel 3.1.2 Personele inzet Ekv

Fte	Ekv
Primaire activiteiten	
Kennisopbouw	-
Extern beleid en regelgeving	4,1
Intern beleid	-
Uitvoering	1,9
Statistiek	-
Juridische activiteiten	0,1
Externe communicatie	0,1
Totaal primaire activiteiten	6,2
Ondersteunende activiteiten	
Besturing	0,6
Juridische ondersteuning	0,1
Ict ondersteuning	1,1
P&o ondersteuning	0,3
Communicatie ondersteuning	0,1
Informatievoorziening	0,7
Facilitaire diensten	0,4
Beveiliging en transport	0,0
Totaal ondersteunende activiteiten	3,3
Totaal	9,5

3.2 Begrote kosten

De totale begrote kosten voor de werkzaamheden met betrekking tot Ekv bedragen EUR 1,3 miljoen in 2008 (zie tabel 3.2).

Tabel 3.2 Kosten Ekv

EUR miljoen

	Ekv
Primaire activiteiten	
Kennisopbouw	-
Extern beleid en regelgeving	0,4
Intern beleid	-
Uitvoering	0,2
Statistiek	-
Juridische activiteiten	0,0
Externe communicatie	0,0
Totaal primaire activiteiten	0,6
Ondersteunende activiteiten	
Besturing	0,1
Juridische ondersteuning	0,0
Ict ondersteuning	0,2
P&o ondersteuning	0,1
Communicatie ondersteuning	0,0
Informatievoorziening	0,1
Facilitaire diensten	0,1
Beveiliging en transport	0,0
Totaal ondersteunende activiteiten	0,7
Totaal begroting 2008	1,3
Begroting 2007	2,6
Verschil	-1,3
Realisatie 2006	2,5

BIJLAGE 1 PROFIEL VAN HET TOEZICHT DOOR DNB

De Nederlandsche Bank is de prudentieel toezichthouder voor financiële instellingen in Nederland. Het prudentiële toezicht richt zich op de soliditeit van financiële instellingen en op de integriteit van het financiële stelsel. Aldus draagt toezicht bij aan de missie van de organisatie: het nastreven van de stabiliteit van het financiële stelsel en van de instellingen die van dat stelsel deel uitmaken, dit alles ten dienste en in het belang van het publiek dat daarop vertrouwt.

In haar toezichtwerk stelt DNB eisen aan risicobeheer, integriteit van de bedrijfsvoering, solvabiliteit en liquiditeit evenals de naleving van wet- en regelgeving van banken, verzekeringsmaatschappijen, pensioenfondsen, beleggingsondernemingen en beleggingsinstellingen. Preventie van ongelukken staat hierbij voorop: voorkomen is beter dan genezen. Het te allen tijde voorkomen van een faillissement mag en kan echter niet van het toezicht verwacht worden. Dat valt niet te rijmen met de principes van een markteconomie. Bovendien waakt DNB ervoor op de stoel van de ondernemer te gaan zitten. De verantwoordelijkheid voor de continuïteit van een financiële instelling is in handen van het management. In het belang van de depositohouders, polishouders, pensioengerechtigden en beleggers letten toezichthouders erop dat instellingen geen onaanvaardbaar hoge risico's nemen. In het verlengde daarvan, als de continuïteit van een instelling niet langer is gewaarborgd, dient het toezicht door adequaat ingrijpen de schade voor rekeninghouders en/of andere belanghebbende partijen tot het minimum te beperken. Specifiek bij pensioenfondsen ziet DNB er ook op toe dat hun statuten en reglementen in overeenstemming zijn en blijven met de materiele bepalingen in de Pensioenwet (materieel toezicht). Bij geldtransactiekantoren, trustkantoren, creditcardmaatschappijen en casino's houdt DNB toezicht op integere bedrijfsvoering en naleving van wet- en regelgeving. Een belangrijk aspect van het toezicht op deze instellingen is het opsporen en terugdringen van illegale geldstromen en terrorismefinanciering.

Type instelling	Doelstelling van het toezicht
Banken Verzekeringsmaatschappijen Pensioenfondsen Beleggingsondernemingen Beleggingsinstellingen	Soliditeit van de instelling en integriteit van het financiële stelsel bewaken: <ul style="list-style-type: none"> – Risicobeheer – Solvabiliteit en liquiditeit – Integere bedrijfsvoering – Naleving van wet- en regelgeving – Materieel toezicht (alleen t.a.v. pensioenregelingen, uitgevoerd door verzekeraars of fondsen)
Geldtransactiekantoren Trustkantoren Creditcardmaatschappijen Casino's	Integriteit van het financiële stelsel bewaken: <ul style="list-style-type: none"> – Integere bedrijfsvoering – Naleving van wet- en regelgeving

Het toezicht door DNB omvat vier kernactiviteiten: markttoetreding, regulier toezicht, handhaving, en beleidsontwikkeling. Markttoetreding behelst de beoordeling of een instelling voldoet aan de vergunningsvereisten. Zodra een instelling is toegelaten tot de gereguleerde markt, staat zij onder regulier toezicht. Het reguliere toezicht omvat gegevensanalyse, gericht onderzoek en gesprekken met de onder toezicht staande instelling. Handhaving betreft het opsporen en vervolgen van personen en instellingen die financiële diensten aanbieden zonder de benodigde vergunning. Beleidsontwikkeling is gericht op de regelgeving en het normkader ten behoeve van markttoetreding, lopend toezicht en handhaving.

1 Markttoetreding

Een financiële instelling heeft een vergunning of registratie nodig om activiteiten, die onder de verschillende toezichtwetten vallen, te mogen uitoefenen. Uitzondering zijn de instellingen die in aanmerking komen voor een generieke vrijstelling of een individuele ontheffing.

DNB is verantwoordelijk voor het verlenen van vergunningen aan banken, elektronischgeldinstellingen, clearinginstellingen, verzekeraars, trustkantoren en geldtransactiekantoren. Daarnaast geldt voor pensioenfondsen een aanmeldingsprocedure. Tevens voert DNB een zogenaamde prudentiële toetsing uit bij de vergunningverlening aan beleggingsondernemingen en beleggingsinstellingen; de vergunning zelf wordt verleend door de AFM. De verlening van een vergunning leidt tot inschrijving in een register. Voor pensioenfondsen wordt eveneens een register bijgehouden. De registers voor banken, elektronischgeldinstellingen, clearinginstellingen, verzekeraars, pensioenfondsen, trustkantoren en geldtransactiekantoren zijn te raadplegen op de website (dnb.nl).

Bij het beoordelen van een vergunningsaanvraag hanteert DNB criteria voor het bedrijfsplan, de solvabiliteit en de interne organisatie van de instelling. Belangrijk zijn verder de integriteit en deskundigheid van bestuurders en andere beleidsbepalers. De te benoemen bestuurders worden dan ook getoetst door DNB.

Gerelateerd aan markttoetreding is de beoordeling van voorgenomen deelnemingen in of door een onder toezicht staande instelling. Als een derde partij een deelneming van 10 procent of meer wil verkrijgen in een onder toezicht staande instelling, is een zogenaamde ‘verklaring van geen bezwaar’ (VVGB) van DNB benodigd. Dit geldt ook als een onder toezicht staande instelling een deelneming van tien procent of meer wil verkrijgen in een derde partij.

2 Regulier toezicht

Het reguliere toezicht door DNB richt zich op de risicobeheersing, de solvabiliteit en de liquiditeit, de integere bedrijfsvoering en de naleving van wet- en regelgeving van de afzonderlijke onder toezicht staande instellingen. Het toezicht is risicogebaseerd, gericht op die plaatsen met de grootste netto risico’s (risico’s na correctie voor de interne beheersingsmaatregelen bij de instellingen). Voor het

risicogebaseerde toezicht wordt gebruik gemaakt van de zogenoemde Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode (FIRM). DNB heeft door gebruik van deze methode een actueel beeld van de risico's op instellingsniveau en stemt daarop de toezichtactiviteiten af. Toezichthouders voeren in FIRM de informatie in die zij verkrijgen uit gesprekken met de desbetreffende instelling, onderzoeken ter plaatse en 'off-site'-bedrijfseconomische analyses. FIRM maakt op grond hiervan risicoprofielen en geeft een score. De FIRM-score bepaalt of een instelling in een lichter of zwaarder toezichtprofiel wordt geplaatst.

Alle instellingen vallen onder het lopend toezicht en dienen periodiek te rapporteren over hun financiële kerngegevens. Ook gaan toezichthouders regelmatig langs bij instellingen voor een beleidsgesprek of onderzoek op locatie. Naast de 'objectieve' karakteristieken van het type instelling en haar financiële producten hangt dit voornamelijk af van het ambitieniveau van de instelling ten opzichte van de minimum toezichtnormen, bijvoorbeeld ten aanzien van het solvabiliteitsniveau.

FIRM is in beginsel gericht op risico's binnen instellingen, maar door te sorteren op verhoudingsgewijs slechte FIRM-scores of combinaties van slechte FIRM-scores, kan DNB categorieën instellingen, activiteiten en risicocategorieën uitlichten die vanuit cross-sectoraal toezichtperspectief additionele aandacht verdienen. Dit biedt belangrijke input voor het risico-overleg dat deze instellingsoverstijgende risico's inventariseert en tegen elkaar afweegt. Binnen dit overleg wordt ook gebruikt gemaakt van de bevindingen uit het Overzicht Financiële Stabiliteit, een halfjaarlijkse analyse van de risico's voor de (inter)nationale financiële stabiliteit, en de inzichten vanuit toezichtbeleidsontwikkeling (bijvoorbeeld met betrekking tot veranderende regelgeving). Het risico-overleg leidt tot de keuze van enkele thema's tot speerpunt van het toezicht. Integriteit is een van de gekozen speerpunten. Deze speerpunten worden verder uitgewerkt via themagewijze onderzoeken en de inbedding in het reguliere toezicht.

2.1 Toezicht op banken

Op basis van de Wet op het financieel toezicht houdt DNB prudentieel toezicht op banken die in Nederland zijn ingeschreven. Een aantal daarvan is onderdeel van een financieel conglomeraat. Het toezicht is gericht op het op tijd identificeren van die risico's die de financiële stabiliteit of reputatie van instellingen kunnen bedreigen, open en helder met de instellingen te communiceren over de risico's die DNB ziet en er door tijdige en effectieve interventies actief toe bij te dragen dat deze risico's goed worden beheerst. Dit vereist dat DNB beschikt over een scherp inzicht in de belangrijkste risico's van de onder toezicht staande instellingen, de risicoanalyse, die jaarlijks per bank wordt opgesteld en indien nodig gedurende het jaar wordt bijgesteld.

Het toezicht bestaat enerzijds uit risico-identificatie (het signaleren en analyseren van potentieel ernstige risico's), door middel van het bestuderen en analyseren van documentatie en rapportages van de instelling onder toezicht, het volgen van ontwikkelingen in de markt en eventuele incidenten bij andere instellingen, het voeren van gesprekken met senior management en specialisten van de instelling, het uitvoeren van eigen onderzoeken door DNB (in sommige gevallen sectorbreed, waarbij een specifiek

thema bij meerdere instellingen wordt onderzocht), het voeren van gesprekken met de externe accountant en samenwerking met andere betrokken toezichthouders in binnen- en buitenland.

Anderzijds bestaat het toezicht uit risicomitigatie, dus het tijdig en effectief aanpakken van de door DNB gesignaleerde risico's. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het volledige spectrum (van informeel naar formeel, van licht tot zwaar) van DNB's toezichtinstrumentarium. Denk aan het uitvoeren van nader onderzoek, het actief interveniëren door middel van een 'correctief' gesprek met en/of een brief aan senior management van de instelling, het verhogen van de toezichtintensiteit, het geven van een formele aanwijzing, het opleggen van boete of dwangsom, het benoemen van een bewindvoerder, of uiteindelijk het intrekken van de bankvergunning. Essentieel daarbij is de afweging op welk moment welk instrument dient te worden ingezet, teneinde maximale impact te hebben op de situatie in kwestie.

2.2 Toezicht op pensioenfondsen

Het toezicht op pensioenfondsen omvat het toezicht op ondernemings- en bedrijfstakpensioenfondsen en beroepspensioenfondsen. Een specifiek onderdeel van het reguliere toezicht op pensioenfondsen betreft het zogenaamde materiële toezicht. Daarin beoordeelt DNB of statuten en reglementen van de fondsen voldoen aan de materiële bepalingen in de Pensioenwet die betrekking hebben op de inhoud van de pensioentoezeggingen. Door wetwijzigingen moeten de fondsen hun statuten en reglementen regelmatig aanpassen.

Voor het toezicht is de dekkingsgraad van een pensioenfonds een belangrijke graadmeter. Deze geeft aan wat de verhouding is van de aanwezige middelen ten opzichte van de verplichtingen van een fonds.

Indien er bij een pensioenfonds problemen zijn met betrekking tot de dekkingsgraad, dient een pensioenfonds een herstelplan in te dienen en uit te voeren. Een pensioenfonds kan te lage dekking hebben, ofwel reservetekort, of in onderdekking verkeren, dat wil zeggen een dekkingsgraad van minder dan 100 procent. Verder worden bij pensioenfondsen gesprekken gevoerd en beperkte en uitgebreide onderzoeken uitgevoerd. In toenemende mate wordt met pensioenfondsen besproken hoe de financiële positie zich in de toekomst kan ontwikkelen en welk beleidsinstrumentarium beschikbaar is om de implicaties op te vangen. Verder heeft DNB een rol in het verplichtstellingstraject van bedrijfstak- en beroepspensioenfondsen (door middel van een advies aan de minister van SZW).

Ten slotte besteedt DNB steeds meer aandacht aan de governance van en rondom pensioenfondsen, waarbij deskundigheid en integriteit centraal staan.

2.3 Toezicht op verzekeringsmaatschappijen

Het toezicht op verzekeringsmaatschappijen omvat het toezicht op schadeverzekeraars, zorgverzekeraars, levensverzekeraars, natura-uitvaartverzekeraars en herverzekeraars. De belangrijkste financiële aangrijpingspunten voor het toezicht op de verzekeraars zijn de wijze waarop de technische voorzieningen zijn vastgesteld, de aard van de beleggingen die dienen als tegenwaarde voor de

technische voorzieningen en de solvabiliteitsmarge. Met de komst van Solvency II zullen de maatstaven voor financiële buffers meer op het reële risico worden gebaseerd dan thans het geval is.

Meer en meer krijgen governance en integriteitsaspecten aandacht in het toezicht, omdat de ervaring leert, dat daar de oorzaak van problemen vaak te vinden is.

Met de meeste verzekeraars worden één of meer keren per jaar gesprekken gevoerd. Voor de overige instellingen vindt een dergelijk periodiek gesprek met grotere intervallen plaats. De frequentie hangt uiteraard samen met het risicoprofiel van de instelling.

2.4 Toezicht op beleggingsondernemingen en -instellingen

Toezicht op beleggingsondernemingen en -instellingen gaat voornamelijk over gedrag. Daarom is de AFM de belangrijkste toezichthouder op deze beide groepen. Uiteraard werken DNB en AFM nauw samen op dit vlak. Zo is de AFM verantwoordelijk voor het verstrekken van vergunningen en voert DNB de prudentiële toetsingen ervan uit. De soliditeit van beleggingsondernemingen en -instellingen toetst DNB aan de hand van periodieke financiële rapportages (waaronder jaarrekeningen), onderzoeken en gesprekken.

2.5 Toezicht op geldtransactie- en trustkantoren

Het reguliere toezicht op geldtransactiekantoren is gericht op handhaving van de Wet inzake de geldtransactiekantoren. Deze wet beoogt specifiek de integriteit van het financiële stelsel te beschermen door het witwassen van gelden en het financieren van terroristische activiteiten tegen te gaan. Het toezicht gebeurt aan de hand van ‘on site’-onderzoeken bij instellingen en het voeren van gesprekken met de externe accountants van de ingeschreven instellingen.

Het toezicht in het kader van de Wet toezicht trustkantoren (Wtt) richt zich op de naleving van procedures binnen het trustkantoor zodanig dat daarmee wordt voldaan aan de eisen die de Wtt en de op de Wtt gebaseerde nadere regelgeving stellen. De Wtt richt zich eveneens op de bescherming van de integriteit van het financiële stelsel. Ook bij het toezicht op trustkantoren ligt het zwaartepunt bij on site onderzoeken.

2.6 Integriteittoezicht

Het integriteittoezicht richt zich op de integriteit van de bedrijfsvoering van instellingen en van bestuurders. Het vereist een specialistische deskundigheid die cross-sectoraal wordt ingezet. Er worden integriteitsonderzoeken uitgevoerd en in het kader van bestuurderstoetsing kan aanvullend onderzoek worden uitgevoerd. Veel aandacht wordt besteed aan ‘Customer Due Diligence’ (CDD) en de implementatie van de Wid, ofwel de toetsing, door banken en verzekeraars, van hun cliënten. CDD is een beheersingskader om misbruik van instellingen door cliënten te voorkomen en is cruciaal voor een integer financieel stelsel. DNB beoordeelt de opzet en de werking van CDD-maatregelen bij banken en verzekeraars. Op het gebied van terrorismefinanciering beoordeelt DNB of instellingen voldoen aan de

eisen van de Sanctiewet (het detecteren en bevroren van financiële middelen aan de hand van ‘freeze’-lijsten). Anderzijds wordt beoordeeld of instellingen aandacht besteden aan verdachte geldstromen.

2.7 Interventies en formele maatregelen bij onder toezicht staande instellingen

Indien een onder toezicht staande instelling niet voldoet aan de toezichtvereisten, kan DNB een formele maatregel treffen. De instrumenten die DNB ter beschikking staan zijn het opleggen van een last onder dwangsom, een bestuurlijke boete, een aanwijzing, het opvragen van een financieringsplan, een saneringsplan, een herstelplan, het aanstellen van een bewindvoerder, doorhaling uit het register, een faillissementsaanvraag door toezichthouder en de noodregeling. De verschillende maatregelen zijn niet in alle sectoren even gebruikelijk. Zo geldt een aanwijzing in het banktoezicht als een ernstiger toezichtinterventie dan in het toezicht op verzekeraars en pensioenfondsen. Het opheffen van een financierings-, sanerings- of herstelplan is specifiek voor het toezicht op pensioenfondsen en verzekeraars. Bij het opleggen van formele maatregelen neemt DNB de wettelijke eisen voor functiescheiding in acht.

3 Handhaving

De vorige paragrafen handelden over de gereguleerde markt, dus over de instellingen die voldoen aan de vergunningsvereisten en die onder regulier toezicht staan. DNB treedt op tegen instellingen die zonder vergunning financiële diensten aanbieden en daarmee illegaal opereren.

DNB ontvangt van verschillende kanten signalen van illegaal opererende financiële instellingen. Via klachten van gedupeerden en concurrenten, signalen van het publiek via de Informatiedesk van DNB, dan wel signalen van andere toezichthouders en opsporings- en vervolgingsinstanties. Voornamelijk de goede samenwerking met deze laatste instanties leidt tot meer aangemelde gevallen. Verder werkt DNB aan een methode om ook met betrekking tot illegaal opererende partijen effectiever te kunnen optreden. Door het samenstellen van 'daderprofielen' en risicovolle groepen, wordt in kaart gebracht waar de handhavingsinspanning naar uit moet gaan om zodoende de grootste risico's aan te pakken. Hierbij wordt gebruik gemaakt van periodieke scans van internet, mediascreening en marktverkenningen. DNB kan zodoende beter prioriteiten toekennen aan de signalen die haar worden aangereikt en daarnaast gericht zoeken naar overtreders. Verdachte zaken worden onderzocht en beoordeeld. De afdoening geschiedt in de meeste gevallen door DNB zelf. Bij samenloop van een geconstateerde overtreding met andere normschendingen, wordt de afwikkeling samen met AFM en/of opsporings- en vervolgingsinstanties gerealiseerd.

4 Beleidsontwikkeling

DNB draagt intensief bij aan de totstandkoming van regelgeving en beleid voor financieel toezicht; immers, goede regelgeving en beleid vormen een hoeksteen voor goed toezicht. Grofweg is DNB in drie omgevingen actief: 1) binnen internationale fora, 2) in allerlei overleggen in de nationale context en 3)

op de toezichtwerkvloer. Toezichtnormen en -regels worden in steeds grotere mate voorbereid en ontwikkeld in internationale overleggrema. Het internationale overleg daarover is volgens de onderstaande structuur georganiseerd:

Tabel bijlage 2: Gremia voor internationaal overleg

Bereik	Mondiaal	Europees niveau-2	Europees niveau-3	Europees (ESCB)
Deelnemers	Toezicht-houders	Ministeries	Toezichthouders	Centrale banken en toezicht-houders
Banken	BCBS	EBC	CEBS	BSC
Verzekeraars	IAIS	EIOPC	CEIOPS	
Pensioenfondsen	IOPS	EIOPC	CEIOPS	
Beleggingsinstellingen	IOSCO	ESC	CESR	
Cross-sector	Joint Forum	EFCC	IWCFC (+ 3L3)	

Legenda: BCBS = Basel Committee on Banking Supervision; IAIS = International Association of Insurance Supervisors; IOPS = International Organization of Pension Supervisors; IOSCO = International Organization of Securities Commissions; EBC = European Banking Committee; EIOPC = European Insurance and Occupational Pensions Committee; ESC = European Securities Committee; EFCC = European Financial Conglomerates Committee; CEBS = Committee of European Banking Supervisors; CEIOPS = Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors; CESR = Committee of European Securities Regulators; IWCFC = Interim Working Committee on Financial Conglomerates; BSC = Banking Supervision Committee.

DNB heeft zitting in de mondiale gremia met uitzondering van het IOSCO, in de Europese niveau-3 comités met uitzondering van CESR, en tot slot in het BSC. In het IOSCO en het CESR wordt Nederland vertegenwoordigd door de AFM. In de niveau-2 comités is het ministerie van Financiën vertegenwoordigd (in het niveau-2 comité voor pensioenen bovendien ook het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid). Via een actieve opstelling in deze fora kan DNB vroegtijdig invloed uitoefenen op de ontwikkelingen die leiden tot de kaders waarbinnen ook de Nederlandse wet- en regelgeving zal worden geïmplementeerd. Het feit dat DNB een geïntegreerde (cross-sectorale) toezichthouder is, geeft de mogelijkheid in het internationale overleg te participeren vanuit een brede optiek/ervaring en waar dat toegevoegde waarde biedt een cross-sectorale kruisbestuiving te bevorderen.

DNB is vanzelfsprekend ook actief betrokken bij de formulering van regelgeving en beleid in de nationale context. Enerzijds door informatie en inzicht te bieden over ontwikkelingen in (en het toezicht op) de financiële sector, anderzijds door de ontwikkeling van toezichtnormen en de vertaling van die normen naar toepasbare regels. DNB overlegt daartoe veelvuldig met genoemde ministeries en met de representatieve organisaties uit het onder toezicht staande veld.

In geval van significante vernieuwingen in het toezicht (bijvoorbeeld Bazel II, financieel toetsingskader, Solvency II, rapportagekaders) neemt DNB – vaak in samenwerking met de desbetreffende sector – initiatief tot gericht overleg, deels om onder toezicht staande instellingen tijdig bij vernieuwingen te betrekken (in termen van impact en/of beoogd effect) en deels om de instellingen voor te lichten omtrent de implicaties voor de toezichtpraktijk.

Dichter bij die toezichtpraktijk bestaat er binnen DNB een continue wisselwerking tussen beleid en uitvoering. Twee samenhangende elementen uit de bekende 'regelkring' maken deel uit van de dagelijkse praktijk:

- de vertaling van het algemene wettelijk kader naar de diverse praktijk, rekeninghoudend met de aard, omvang en complexiteit van individuele instellingen;
- de feedback uit de toezichtpraktijk over de toepassing en werking van regelgeving en beleid en over ontwikkelingen in de financiële sector.

Concreet leidt dit proces intern tot frequente advisering richting toezichtuitvoering, en extern tot communicatie over de invulling of toepassing van wet/regelgeving (bijv. via de website, een brief/circulaire, of nadere (beleids)regels). Dit omvat ook het helpen ontwikkelen van mogelijkheden om met minder regels toe te kunnen, en vooral met minder toezichtkosten (dus: vergroten effectiviteit toezicht).

BIJLAGE 2 ONDERSTEUNING TOEZICHT: EUR 41,7 MILJOEN

Algemeen

Cruciaal voor het behalen van de doelstellingen van toezicht is een adequate dienstverlening door de ondersteunende bedrijfsonderdelen. Zij moeten hun diensten tegen een marktconform(e) prijs en prestatieniveau leveren.

De ondersteunende bedrijfsonderdelen zullen aan de taakstelling voor toezicht bijdragen door in de komende jaren hun kosten opnieuw structureel te verlagen. Deze bezuinigingen komen bovenop de al eerder ingezette besparingsrondes.

Tegelijkertijd wordt in 2008 en 2009 geïnvesteerd in de renovatie van het hoofdkantoor te Amsterdam. Na sluiting van de Apeldoornse vestiging in 2010 krijgen de Apeldoornse medewerkers een werkplek op het hoofdkantoor. De ingezette reorganisatie van de afdeling Facilitaire Diensten resulteert in een relatief kleine kernorganisatie die de operationele taken uitbesteedt aan leveranciers. Dit betekent een verdergaande professionalisering van de facilitaire organisatie, waaronder de organisatiebrede inkoopfunctie. Tegelijkertijd werkt de Ict-afdeling in overleg met haar interne klanten aan een verlaging van de complexiteit en kosten van de ICT. Het werken onder architectuur biedt daarbij een belangrijk instrument. Gezien de toenemende krapte op de arbeidsmarkt zal DNB extra aandacht besteden aan haar imago en bekendheid als werkgever.

Een goed inzicht in de bedrijfseconomische aspecten van deze veranderingen is cruciaal om de gewenste kostenbesparingen in te vullen. Met de introductie van een verbeterde kostentoerekeningsmethodiek zullen de primaire divisies vanaf 2008 beter kunnen sturen op de kosten van de ondersteuning. Een scherpere sturing op vraaggedreven ondersteuning én verbeteracties van de ondersteuning moeten resulteren in een besparing van circa vijf procent op de kosten van de ondersteuning in 2008.

In 2008 kost de ondersteuning EUR 41,7 miljoen. Op het eerste gezicht lijken de kosten ten opzichte van 2007 met EUR 10,3 miljoen te zijn gestegen. Deze stijging zit echter, afgezien van het inflatie-effect van EUR 0,6 miljoen, vooral in het 'representatie-effect' dat samenhangt met de ingebruikname van de voorgenoemde verbeterde kostentoerekeningsmethodiek. Door middel van deze methodiek worden kosten zoveel mogelijk toegerekend aan (ondersteunende) producten. Tevens worden ondersteunende kosten reciproque toegerekend (conform harmonisatierichtlijn kostenmethodologie binnen ESCB), ofwel kosten van ondersteuning worden tevens toegerekend aan ondersteuning. Daarnaast worden afschrijvingskosten specifiekier toegerekend en zijn een aantal kostensoorten 'gedecentraliseerd' waardoor het inzicht in de causaliteit is verbeterd.

Vanwege voorgenoemde effecten zijn de kosten voor besturing (+EUR 3,1 miljoen, inclusief compliance-activiteiten), p&o-activiteiten (+EUR 3,0 miljoen), informatievoorziening (+EUR 3,1 miljoen) en facilitaire diensten (+EUR 3,1 miljoen) gestegen. De kosten voor beveiliging en transport worden in het verbeterde model eenduidiger toegerekend, dit veroorzaakt mede de daling (EUR -1,3 miljoen) ten opzichte van 2007.

Een toelichting op de doelstellingen van ondersteuning is hieronder weergegeven.

1 Besturing³: EUR 9,5 miljoen

Besturing omvat de directie en de Raad van Commissarissen en de activiteiten voor financiën, planning en control, risicobeheersing, interne audit, integriteit, compliance en bedrijfsjuridisch advies.

Per 1 januari 2008 gaat een nieuwe sectie voor compliance en integriteit van start. DNB streeft naar een niveau voor integriteit en compliance dat, waar relevant, ten minste gelijk is aan dat voor financiële instellingen.

De P&C-cyclus en de vraaggedreven ondersteuning zijn in 2007 verder aangescherpt door de verbetering van het kostentoerekeningsmodel. Voor 2008 maakt dit een scherpere sturing door de primaire afdelingen op de kosten van de ondersteuning mogelijk. Meer aandacht gaat het komende jaar uit naar een betere inbedding van de projectbesturing binnen de P&C-cyclus.

2 ICT: EUR 8,3 miljoen

Het ICT-werkterrein omvat de kantoorautomatisering en bedrijfsapplicaties voor medewerkers en het onderhoud en verbetering van de gehele ICT-infrastructuur.

In 2008 zal het mainframe worden uitgefaseerd na de vervanging van het mainframe-systeem Top voor het topgiraal-betalingsverkeer door een nieuw in ESCB-verband ontwikkeld systeem, Target II, dat niet op het mainframe draait. De oude computersite in het bijgebouw ACS zal worden ontruimd. DNB beschikt dan over een moderne primaire computersite binnen het hoofdkantoor en een secundaire computersite in Apeldoorn. Met het verder verbeteren van de coördinatie- en afstemmingsmechanismen, het werken onder architectuur en harmonisatie van systemen streeft de ICT-organisatie naar een meer efficiënte en flexibele dienstverlening.

3 P&o: EUR 5,6 miljoen

DNB wil een interessante werkgever zijn. Voorop staat de ontwikkeling van medewerkers door middel van talentmanagement, loopbaanbegeleiding, diversiteitbeleid en een leeftijdsbewust personeelsbeleid. Interne doorstroom bevorderen is een ander doel. Hoge prioriteit op de huidige arbeidsmarkt krijgt het aantrekken en vasthouden van goede medewerkers.

---

³ Inclusief kosten juridische ondersteuning van EUR 2,0 miljoen, met name voor compliance-activiteiten.

4 Communicatie: EUR 2,1 miljoen

Bekend maakt bemind. Inzet van de externe communicatie is het bewaken en verbeteren van de reputatie van DNB. Naarmate men beter op de hoogte is van het werk van de organisatie neemt de waardering toe. Actief tekst en uitleg geven over de kerntaken van DNB blijkt het geëigende middel om de reputatie te schragen. Met een goede reputatie wint DNB gezag en dat maakt haar beleid doelmatiger. Via verschillende communicatiemiddelen geeft DNB informatie over haar werk. Verder wil de organisatie met haar specifieke deskundigheid en financieel-economische kennis meer naar buiten treden. Doel van het interne communicatiebeleid is de betrokkenheid en slagvaardigheid van de medewerkers te vergroten.

5 Informatievoorziening: EUR 9,3 miljoen

Honderdduizenden documenten gaan jaarlijks de deur uit of komen binnen bij DNB. Voor al die documenten is er een documentmanagementsysteem en een grotendeels gedigitaliseerde documentaire informatievoorziening. Het archief is belangrijk voor de (externe) verantwoording en de kennis- en informatiedeling.

De huidige systemen voor documentmanagement en archivering zullen in 2008 worden vervangen door één geïntegreerd systeem. Voor het documentmanagement wordt gestreefd naar een grotere klanttevredenheid en verhoogde efficiëntie. De archiveringsprocessen worden geoptimaliseerd binnen de mogelijkheden van de nieuwe standaardsoftware. Hiermee wordt enerzijds gemikt op een beter archief met een optimale instroom van archiefwaardige e-mail en anderzijds op efficiëntere processen.

6 Facilitaire diensten: EUR 6,7 miljoen

DNB streeft naar een passend facilitair voorzieningenniveau tegen zo laag mogelijke kosten. In 2008 wordt specifiek aandacht besteed aan de verdere uitvoering van het lange termijn huisvestingsplan, milieucertificering (ISO 14001) en het professionaliseren van de facilitaire organisatie, waaronder de organisatiebrede inkoopfunctie (met het oog op het behalen van inkoopvoordelen en vermindering van het risico op onrechtmatige inkopen). Een belangrijk streven hierbij is het bereiken van een meer marktconforme, efficiënte en effectieve bedrijfsvoering, onder andere door het implementeren van de uitkomsten en aanbevelingen vanuit de NEN-bedrijfsvergelijking/benchmark.

7 Beveiliging en transport: EUR 0,2 miljoen

DNB is verantwoordelijk voor de beveiliging, veiligheid en transport van personen, en voor de beveiliging van alle DNB-locaties (waaronder de hoofdbank in Amsterdam en locatie Apeldoorn).

BIJLAGE 3 HEFFINGSSYSTEMATIEK TOEZICHT

In 2003 is de bekostiging van het financieel toezicht door de minister van Financiën herzien. Deze herziening vond plaats aan de hand van het rapport ‘Herziening financiering toezicht op de financiële marktsector’ (Tweede Kamer, vergaderjaar 2002-2003, 28122, nr.16) van een werkgroep van Financiën en de toezichthouders. Mede op grond van het rapport ‘Maat Houden’ (Tweede Kamer, vergaderjaar 1995-1996, 24036, nr.22) is het profijtbeginsel voor de toerekening van de kosten van het toezicht geïntroduceerd. Dit betekent dat:

- a. de kosten voor het toezicht, behoudens de kosten van de repressieve handhaving en het toezicht uit hoofde van Wid, Wet Mot en Sanctiewet, worden gefinancierd door de onder toezicht staande instellingen;
- b. daarbinnen de kosten van bepaalde toezichthandelingen worden gefinancierd door de instellingen voor wie deze handelingen worden verricht, ook wel leges genoemd.

Op basis van een inschatting in 2003 van het aandeel van repressieve handhaving en het toezicht uit hoofde van Wid, Wet Mot en Sanctiewet zijn voor drie jaar vaste percentages voor de overheidsbijdrage vastgesteld. In 2007 is de bekostiging van het toezicht door het ministerie van Financiën, DNB en de AFM geëvalueerd. Dit heeft op 9 juli 2007 geresulteerd in een rapportage aan de Tweede Kamer. In 2007 is ook de overheidsbijdrage voor het toezicht van DNB geëvalueerd. Op grond van de uitkomsten is per doelgroep een percentage voor de overheidsbijdrage voorgesteld. Dit percentage zal periodiek worden herzien, voor het eerst in 2011.

1 Heffingssystematiek

De heffingssystematiek per doelgroep⁴ is als volgt:

Doelgroep	Kernelementen
Banken	<ul style="list-style-type: none"> - overheidsbijdrage: 13 procent - vast tarief per rapporterende instelling (afdeling I, II en III instellingen) - variabel tarief (van toepassing op afdeling I en II instellingen) op basis van Risk Weighted Assets (RWA) volgens degressief stelsel
Pensioenfondsen	<ul style="list-style-type: none"> - reguliere overheidsbijdrage: 7 procent - vast tarief per instelling - variabel tarief op basis van premie-inkomen en directe beleggingsopbrengsten
Verzekeraars	<ul style="list-style-type: none"> - reguliere overheidsbijdrage: 14 procent - vast tarief per instelling - variabel tarief op basis van bruto premie inkomen of aantal verzekerden (Zorgverzekeraars)
Geldtransactie-kantoren	<ul style="list-style-type: none"> - reguliere overheidsbijdrage: 90 procent - vast tarief per rapporterende instelling - variabel tarief op basis van geldstromen

⁴ Doelgroepen worden in de diverse kostenregelingen aangeduid met categorieën.

Doelgroep	Kernelementen
Beleggingsinstellingen	- reguliere overheidsbijdrage: 4 procent - op basis van het balanstotaal. Dit kan mogelijk worden herzien, afhankelijk van het lopende wetswijzigingstraject
Beleggingsondernemingen	- reguliere overheidsbijdrage: 4 procent - op basis van de voor het gedragtoezicht geldende heffingssystematiek
Trustkantoren	- reguliere overheidsbijdrage: 80 procent - tarief op basis van omzet
Wid/Wet Mot/Sanctiewet	- overheidsbijdrage: 100 procent

2 Leges voor individuele handelingen

In de wet- en regelgeving is vastgelegd dat de toezichthouders voor individuele handelingen leges moeten heffen. Deze bevoegdheid heeft over het algemeen een ‘dwingend’ karakter. Deze leges worden jaarlijks bij Ministeriële Regeling vastgesteld op voorstel van de toezichthouder. De eenmalige toezichthandelingen waarvoor leges kunnen worden vastgesteld, worden onderscheiden in:

- i. ‘pre-toelatingshandelingen’: vergunning, ontheffing, verklaring van ondertoezichtstelling, inschrijving in het register, betrouwbaarheids- en deskundigheidstoetsing in het kader van vergunning en inschrijving in het register;
- ii. ‘post-toelatingshandelingen’: verklaring van geen bezwaar, betrouwbaarheids- en deskundigheidstoetsing na melding of in het kader van een verklaring van geen bezwaar.

3 Boetes en dwangsommen

Door de opgelegde boetes en dwangsommen betalen overtreders (een deel van) de eigen extra toezichtkosten. De boetes en dwangsommen worden niet in de begroting opgenomen. Het totaal van de in enig jaar ontvangen boetes en dwangsommen wordt sectorgewijs verrekend met de heffingen van de instellingen van het daaropvolgende jaar.

4 Wijze van heffen en verrekenen

Jaarlijks wordt door DNB een factuur verzonden aan de onder toezicht staande instellingen. Hierbij worden de kosten die voortvloeien uit de goedgekeurde begroting van het lopende jaar in rekening gebracht, gesaldeerd met het exploitatiesaldo en de ontvangsten uit hoofde van boetes en dwangsommen van het voorgaande jaar.

BIJLAGE 4 ONTWIKKELING TOEZICHTKOSTEN

Tabel Bijlage 4 Ontwikkeling toezichtkosten

EUR miljoen

	Banken 1)	Pen- sioen- fond- sen	Verze- keraars 2)	Geld trans- actie- kanto- ren	Beleg- gings- instel- lingen	Beleg- gings- onderne- mingen	Trust kan- toren	Wid Mot Sanctie wet 3)	Totaal begro- ting	Totaal reali- satie
Realisatie 2002		16,50	18,60							35,10
Realisatie 2003		16,20	18,60							34,80
Begroting 2004	43,76	21,25	18,19	0,87	0,57	2,72	1,13	7,64	96,13	
Realisatie 2004	38,85	18,63	16,77	0,50	0,38	3,03	0,48	5,52		84,16
Begroting 2005	39,19	20,80	20,00	2,24	0,55	3,27	3,23	0,76	90,04	
Realisatie 2005	37,01	20,20	22,16	1,93	0,33	2,98	2,63	0,66		87,91
Begroting 2006	39,46	21,17	23,81	2,27	1,02	3,49	3,27	0,76	95,25	
Realisatie 2006	35,82	20,19	24,94	2,42	0,77	2,76	2,85	0,65		90,39
Begroting 2007	38,01	21,96	26,76	2,52	0,88	2,89	3,13	0,63	96,78	
Begroting 2008	39,61	22,23	26,60	2,29	0,90	2,97	3,05	0,62	98,27	

¹⁾ Banken inclusief elektronischgeldinstellingen en overige kredietinstellingen (niet banken).

²⁾ Hieronder is opgenomen materieel toezicht op verzekeraars uit hoofde van Pw en vanaf 2006 toezicht op zorgverzekeraars.

³⁾ Betreft in het kader van Wid en Mot enkel het toezicht op casino's en creditcardmaatschappijen.

De aansluiting tussen de toezichtbegroting 2007 en 2008 is toegelicht in paragraaf 6.3. Voor wat betreft de overige cijfers moet rekening worden gehouden met onderstaande punten:

- De grote verschillen tussen de begroting- en realisatiecijfers voor 2004 zijn in grote mate terug te voeren op een aanzienlijke onderbezetting van de formatie. Deze is vooral terug te voeren op de vacaturestop die DNB en PVK hebben gehanteerd van 15 mei 2003 tot 1 april 2004 in de aanloop naar de fusie;
- In de begroting van 2005 zijn besparingen opgenomen ten opzichte van de begroting 2004 van EUR 6,1 miljoen. Het betreft efficiëntievoordelen van de fusie tussen DNB en PVK;
- De kostenverdelingsmethodiek over de verschillende doelgroepen is in de begroting 2005 en 2006 op andere principes gebaseerd dan in de realisatie en de begroting van 2004. De belangrijkste wijziging betreft het rechtstreeks toerekenen van het integriteitstoezicht op basis van de Wid, Wet Mot en Sanctiewet naar de Geldtransactiekantoren en de Beleggingsondernemingen. In de begroting en realisatie 2004 waren deze activiteiten toegerekend naar de Wid/Wet Mot en Sanctiewet;
- De minister van Financiën verwacht van DNB een verlaging van de toezichtkosten met acht procent over de jaren 2008-2011. DNB stuurt aan op een meer dan evenredige invulling van de taakstelling in 2008. In de opgestelde toezichtbegroting voor 2008 is 2,5 procent van de taakstelling van acht procent gerealiseerd.